

Obzornik

glasilo delovne organizacije

OB PREDLOGU SPREMENB NAŠEGA SREDNJEROČNEGA RAZVOJNEGA NAČRTA

Skladno z gospodarskimi gibanji

Kot smo pisali že v prejšnjem Obzorniku, smo sredi usklajevanja sprememb in dopolnitev srednjeročnega načrta naložb v obdobju 1981—1985 in priprav razvojne strategije za naslednje srednjeročno obdobje.

Izdelan je že prvi osnutek predloga sprememb plana, ki je sedaj še v obravnavi med strokovnimi delavci, v septembru pa bo predlog posredovan tudi v javno razpravo po temeljnih organizacijah.

V želji, da bi v razpravi o predlagani usmeritvi sodelovalo kar največ delavcev, posredujemo kratek povzetek tudi v našem internem glasilu.

Glavni vzroki, ki so zahtevali ponovno ocenitev naših razvojnih usmeritev, so:

— pomanjkanje finančnih sredstev in s tem povezana želja, da bi skromna investicijska sredstva kar najbolj racionalno izkoristili, tako da bodo čimprej prinašala tudi ugodne finančne rezultate;

— vse večja gospodarska nujnost in tudi družbena zahteva po večjem vključevanju v mednarodno delitev dela;

— presežek proizvodnih zmogljivosti ploskovnega pohištva enakega kakovostnega razreda, kar se kaže v težavah pri prodaji tega pohištva;

— zastarelost in iztrošenost strojne opreme za proizvodnjo

masivnega pohištva, ki je povezano še s pomanjkanjem zmogljivosti za sušenje plemenitih drevesnih vrst;

— premalo učinkovita proizvodna kooperacija med temeljnimi organizacijami.

Osnovni motiv, ki smo ga zasledovali pri predlaganih spremembah srednjeročnega načrta naložb, je bil torej pospeševanje takšnih naložb, ki bodo čimprej prinašale ugodne finančne rezultate in ki bodo istočasno povečale tudi naše možnosti za enopravno vključevanje v izvoz oziroma v mednarodno delitev dela.

Ta naša odločitev je bila podkrepljena tudi s tem, da sedanja gospodarska politika s krediti oziroma drugimi ugodnostmi

podpira samo tiste naložbe, ki bodo zmanjšale našo odvisnost od uvoza, oziroma povečale konkurenčno sposobnost naših proizvodov na svetovnem trgu.

Zato je bil takšen koncept razvoja, ki je predvideval najprej posodobitev termo energetskega naprav, potem pa tudi opreme, spremenjen.

Posodobitev termo energetskega naprav naj bi bila po novem predlogu šele v naslednjem srednjeročnem obdobju od leta 1985 do 1990. V sedanjem obdobju pa je potrebno izkoristiti dosedanje zmogljivosti, ki so sicer v nekaterih temeljnih organizacijah precej zastarele, vendar bodo ob uspešnem vzdrževanju in manjših popravilih nekaj let še obratovale.

Do leta 1985 pa naj bi po tem predlogu razrešili najbolj pereče zadeve, ki se, kot smo že omenili, kažejo v premajhnih sušilnicah, zastarelih in iztrošenih strojih za proizvodnjo masivnega pohištva ter še v nekaterih drugih pomanjkljivostih, predvsem pri organiziranju uspešne koope-

racije med temeljnimi organizacijami.

Obsojal je birokratizem, ki zavira delovni zagon množic, in dokazoval, da je življenje mogoče izboljšati le z večjo storilnostjo, zmanjšanjem proizvodnih stroškov, gospodarnejšim in učinkovitejšim poslovanjem. Sodil je, da je ena temeljnih nalog družbenopolitičnih organizacij mobilizacija množic in prizadevanje, da bi jih usposobili za dosledno uveljavitev načela delitve dohodka po delu.

Nenehno je poudarjal, kako lahko komunistična partija oziroma zveza komunistov uresniči svoj program le s pobudami in sodelovanjem vseh delovnih ljudi, še zlasti neposrednih proizvajalcev. Zato je komuniste usmerjal v dejavnost v političnih in drugih družbenih organizacijah ter samoupravnih organih in telesih. Še zlasti vztrajno si je prizadeval, da bi socialistična zveza delovnega ljudstva postala še močnejši dejavnik kot fronta, ki združuje vse delovne ljudi, kar naj bi prispevalo h krepitvi in uveljavljavitvi samoupravljanja.

Ostro je svaril gospodarstvenike, ki so se zavzemali za zmanjševanje proizvodnje, da se cene ne bi znižale. Odločno se je postavil po robu zvišanju osebnih dohodkov, ki ne temelji na večji storilnosti. Zavzemal se je za uskladitev osebne, splošne in investicijske porabe z ustvarjenim dohodkom.

Večkrat je poudaril, da je treba vzpostaviti ravnovesje med kupno močjo in blagovnimi skladi, stabilizirati cene in kar najbolj uravnovesiti obremenitve, s katerimi posamezni sloji prebivalstva prispevajo k družbenemu napredku. Poudarjal je, da je treba ekonomske zakonitosti sprostiti v tolikšni meri, da bodo spodbujale ustvarjalnost, hkrati pa onemogočiti krepitev elementov, ki so tuji družbi socialističnega samoupravljanja.

Dragoslav Marković o Mihi Marinku

Do leta 1985 pa naj bi po tem predlogu razrešili najbolj pereče zadeve, ki se, kot smo že omenili, kažejo v premajhnih sušilnicah, zastarelih in iztrošenih strojih za proizvodnjo masivnega pohištva ter še v nekaterih drugih pomanjkljivostih, predvsem pri organiziranju uspešne koope-

racije med temeljnimi organizacijami.

Do leta 1985 načrtujemo torej posodobitev opreme za proizvodnjo masivnega pohištva v TOZD MASIVA in TOZD POHIŠTVO ter postavitev dodatnih sušilnih zmogljivosti. Naložbe naj bi delno financirali z mednarodnim in delno z domačim kreditom, predvidene pa so predvsem v povečanje proizvodnje za izvoz.

Letos bo dokončana tudi tesalnica za proizvodnjo tramov v JELKI, ki bo vsaj delno rešila pomanjkanje žagarske hlobovine na Jelki.

Poleg te naložbe pa načrtujemo, da bomo ob koncu leta 1983 ali pa v letu 1984 obnovili tudi stroje za pripravo iverja v IVERKI ter postavili linijo za oplemenitenje ladijskih negor plošč v MINERALKI.

Do konca tega srednjeročnega obdobja v skladu s finančnimi možnostmi načrtujemo tudi vlaganja v razvoj strojogradnje in manjše organizacijske spremembe v POHIŠTVU ter vlaganja v finalizacijo jelovega žaganega lesa v ŽAGALNICI.

Za sam razvoj delovne organizacije in tudi načrt naložb pa je za naslednje srednjeročno obdobje vsekakor pomembna delitev dela med temeljnimi organizacijami, ki je predlagana v tem osnutku predloga.

Po tej predlagani delitvi naj bi proizvodnjo masivnega pohištva razvijali temeljni organizaciji Masiva in Pohištvo. Temeljna organizacija Pohištvo bi poleg masivnega pohištva in delov pohištva iz masive razvijala tudi

proizvodnjo veliko serijskega poceni ploskovnega pohištva, gradbenega interierja, lameliranega lesa in pa strojogradnje.

Temeljna organizacija Jelka naj bi se usmerila v proizvodnjo malo serijskega visoko kvalitetenega pohištva, notranjega interierja, pohištva po naročilu, v kooperaciji ter v proizvodnjo žaganega lesa in tesanega lesa.

Žagalnica pa bi poleg proizvodnje žaganega lesa razvila tudi proizvodnjo za finalizacijo jelovega žaganega lesa z možnostjo proizvodnje različnih zleplencev, da bi tako čim bolj izkoristili slabše kvalitete žaganega lesa.

V okviru delovne organizacije je tudi predvideno, da bi zgradili centralno decimirnico s sušilnicami, ki bi oskrbovala vse temeljne organizacije s posušenim decimiranim lesom. Glede na porabo masivnega lesa bi postavitev decimirnice najbolj ustrezala v TOZD Masiva; seveda pa bo pri tem potrebno razrešiti predvsem prostorske težave za postavitev decimirnice.

Druge temeljne organizacije naj bi obdržale sedanji program proizvodnje, vendar s stalnim uvajanjem novosti, predvsem pri uporabi novih materialov in tehnologije.

Ker je ta predlog šele v obravnavi med strokovnimi delavci, je mogoče, da bo še pred širšo javno razpravo prišlo do večjih ali manjših sprememb. Zato tudi nisimo omenjali prednostnega vrstnega reda posameznih naložb, saj se bo ta razbistril šele po javni razpravi v temeljnih organizacijah.

J. Korošec

OSTRNICE — tipična notranjska poletna podoba

ZAGOTAVLJANJE LIKVIDNIH SREDSTEV ZA POSLOVANJE

Kako do konca leta?

O likvidnosti v naši delovni organizaciji je bilo v zadnjem času že precej napisanega, še več pa je bilo izdelanih analiz in sprejetih ukrepov, kako naj bi se posamezne temeljne organizacije in delovna organizacija rešile težav pri zagotavljanju potrebnih obratnih sredstev za nemoten potek proizvodnje in drugega poslovanja.

Značilnosti, ki veljajo glede zagotavljanja obratnih sredstev za gospodarstvo nasploh, so tako rekoč enake tudi v Brestu. Prevelik je delež kreditnega izvoza, lastni delež poslovnega sklada je v osnovnih sredstvih, poslabšan je odnos med lastno akumulacijo in naložbami v osnovna sredstva ter obveznostmi, med katerimi so na prvem mestu anuitete, ki so zelo blizu letno obračunani amortizaciji.

Takšno stanje je posledica gospodarske politike v preteklosti ter seveda tudi politike naše delovne organizacije. Inflacija, usmerjenost v hiter razvoj ter relativno poceni in dostopni krediti so bili vzrok, da se je v večji meri vlagalo v osnovna sredstva in zanemarjalo oblikovanje lastnih obratnih sredstev. Vlaganje v obratna sredstva bi bilo zaradi visoke inflacije tudi slaba poslovna odločitev.

Položaj pa se je v zadnjem letu bistveno obrnil. Obseg sredstev za kreditiranje je manjši od potreb gospodarstva, ker je omejeno povečevanje plasmanov s strani poslovnih bank, obrestna mera nezadržno narašča (morala bi biti pozitivna, torej večja, kot je stopnja inflacije), zato izdatki za obresti strmo naraščajo in ogrožajo uspešno poslovanje.

Da se izognemo posledicam, ki iz takšnih razmer nastajajo, je bila izdelana tudi analiza o razreševanju likvidnostnih vprašanj za drugo polletje letošnjega leta po temeljnih organizacijah.

Osnova za načrtovanje finančnih tokov so bili podatki o obsegu prodaje doma in v izvozu, načrtovani obseg in vrsta proizvodnje in s tem v zvezi predvideni izdatki za nabavo reprodukcijskega materiala, kreditni odnosi med temeljnimi organizacijami, pokrivanje primanjkljaja obratnih sredstev iz bančnih (izvojni krediti in krediti za pripravo proizvodnje za izvoz) in drugih virov (novi in obnavljajoči se) ter druge kategorije, kot so pogodbene in zakonske obveznosti, osebni dohodki, svobodna menjava dela in drugo.

Pri izračunu so bili upoštevani tudi podatki iz sanacijskih programov za tiste temeljne organizacije, ki so jih bile dolžne izdelati. Naj na kratko nanizamo glavne značilnosti za vsako temeljno organizacijo posebej:

POHIŠTVO: Ima velik primanjkljaj likvidnih sredstev, ki je pokrit s posojili drugih temeljnih organizacij in z zunanji-

mi viri. Konec leta bi moralo biti likvidnostno stanje pozitivno, kar pa je v največji meri odvisno od prilivov od prodaje izdelkov, ki so načrtovani zelo visoko, ter gibanja v okviru načrtovanih izdatkov za izdelavni material.

MASIVA, ŽAGALNICA in IVERKA nimajo težav z likvidnimi sredstvi, kreditirajo tudi druge temeljne organizacije in do konca leta izkazujejo višek likvidnih sredstev.

GABER trpi kronično pomanjkanje likvidnih sredstev, zato ima sposojena sredstva pri drugih temeljnih organizacijah in iz drugih virov (izvojni krediti, priprava proizvodnje za izvoz, delovne organizacije). Primanjkljaj se sicer po mesecih do konca leta zmanjšuje, vendar je v decembru predvidoma še vedno sorazmerno visok. Vzrok je v zmanjšanju meje (limita), do katere lahko koristi izvozne kredite v drugem polletju, in predvidenih odlivih za nabavo izdelavnega materiala, ki so tudi v primerjavi z drugimi temeljnimi organizacijami zelo visoki.

JELKA. Stanje likvidnih sredstev se po mesecih do konca leta spreminja iz negativnega v pozitivno, predvsem na račun optimistično načrtovanih prilivov od prodaje izdelkov. Obremenjena je z odplačili notranjih in zunanjih kreditov.

TAPETNIŠTVO ima negativno stanje likvidnih sredstev predvidoma že v septembru, ki pa se do konca leta zmanjša na polovico. Vzrok je v odplačilu najetih kratkoročnih kreditov ter v sorazmerno majhni razliki med načrtovanimi prilivi in odlivi.

MINERALKA. Primanjkuje ji največ likvidnih sredstev. Vzrok je v veliki notranji zadolženosti ter v odplačevanju obveznosti do zunanjih kreditorjev. Negativni saldo se bo v primerjavi s stanjem v juliju do konca leta nekoliko zmanjšal, vendar predstavlja veliko obremenitev za samo temeljno organizacijo, pa tudi za BREST v celoti. Razlika med predvidenimi prilivi in odlivi je premajhna, da bi lahko bistveno izboljšala stanje, ki izhaja še iz preteklega obdobja, ko je bil obseg proizvodnje in prodaje pod načrtovanim.

PRODAJA večjih težav z likvidnimi sredstvi nima, tako da bo do konca letošnjega leta stanje likvidnih sredstev pozitivno.

SKUPNE DEJAVNOSTI izkazujejo primanjkljaj likvidnih sredstev, vendar je to le trenutno stanje, ki se pojavlja občasno ob izposojanju sredstev pri drugih temeljnih organizacijah za odkup deviz za temeljne organizacije (devizni žiro račun je v Skupnih dejavnostih).

BREST. Vsota vseh prilivov in odlivov temeljnih organizacij nam za celotno delovno organizacijo kaže, da likvidnostnih težav ne bi smeli imeti, ker izkazujejo likvidna sredstva že v juliju, le-ta pa se iz meseca v mesec povečujejo. Vendar je položaj že v avgustu dejansko drugačen. Ker v juliju ni bila dosežena načrtovana prodaja, tudi ni bilo predvidenih prilivov, likvidnostne težave pa se še nadaljujejo.

V večini temeljnih organizacij tudi niso spoštovali ukrepov v zvezi z omejevanjem nabave reprodukcijskega materiala zaradi prevelikih zalog le-tega. Zaradi že omenjenih težav in gibanj na osnovi stabilizacijskih prizadevanj v našem gospodarstvu je nujno, da spremenimo odnos do financiranja sprotne reprodukcije (obratnih sredstev).

Zavedati se moramo, da mora biti ustvarjeni dohodek oziroma tisti del dohodka, ki ga usmerjamo v poslovni sklad, da bi financirali obratna sredstva, njihov osnovni in glavni vir, s čimer bi se zmanjševala odvisnost od zunanjih virov.

Večjo pozornost moramo posvetiti tudi racionalni porabi obratnih sredstev, kajti z večjim koeficientom obračanja lahko z manjšimi denarnimi sredstvi dosežemo enake učinke.

Omenili smo že velike zaloge izdelavnega materiala v nekaterih temeljnih organizacijah, zato je nujno, da nabavna služba in proizvodnja delujeta usklajeno, da se material ne zadržuje v posameznih fazah dlje kot je potrebno, da se v danih tržnih razmerah nabavlja najprimernejšo količino reprodukcijskega materiala, ki ga narekujejo povprečna dnevna poraba ter dobavni roki.

Večjo pozornost bi morali posvetiti tudi racionalni porabi vseh vrst materialov. Za stanje sredstev je izrednega pomena doseganje čim večjega obsega prodaje na domačem trgu in še posebej v izvozu, kajti prevelike zaloge gotovih izdelkov vežejo drag obratni kapital in zmanjšujejo sposobnost za poravnavanje naših obveznosti.

Gibanju vseh omenjenih dejavnikov moramo posvečati stalno pozornost in ob odmikih, ki se pojavljajo od načrtovane smeri, takoj korenito ukrepati.

P. Kovšca

Pojasnjeval je žgoče težave in naloge pri graditvi socializma, obsojal birokratizem, ki ovira delovni polet množic, in dokazoval, da je življenjsko raven mogoče izboljšati le z boljšo storilnostjo, z zmanjševanjem proizvodnih stroškov in z izločitvijo odvisnih posrednikov med proizvajalcem in potrošnikom. Ves čas se je zavzemal za modernizacijo in integracijo dela, za dvig produktivnosti in nagrajevanje po opravljenem delu. Pojasnjeval je, da je treba proizvodnjo, menjavo in porabo jemati kot ekonomsko celoto in da se mora proizvajalec vedno zavedati, da bo z zvišanjem cen prizadel tudi samega sebe kot potrošnika.

Razlagal je, da za socializem niso dovolj tovarne in ne materialna blaginja, če med ljudmi ni razumevanja za skupne potrebe in skladnih stremeljenj po splošnem družbenem napredku. Spodbujal je samostojnost in iniciativnost krajevnih in občinskih organov in jih opozarjal na razvoj komunalnega sistema, ki je poleg delavskega upravljanja temelj nadaljnega razvoja socialističnih samoupravnih odnosov.

Andrej Marinc o Mihi Marinku

Tudi na Brestu inženiring

Služba pripravljalnega inženiringa, ki je bila formalno ustanovljena v letošnjem maju, sicer še ni povsem oblikovana, kljub temu pa je že pričela z delom in je bilo od maja do sredine avgusta z njeno pomočjo posredovanih različnim kupcem za dobrih 60 milijard starih dinarjev ponudb. Tega seveda ne bi dosegli brez pomoči drugih strokovnih služb in temeljnih organizacij.

Ker pa takšno organiziranje povzroča motnje pri rednem delu omenjenih služb in v temeljnih organizacijah in ne nazadnje tudi pri delu pripravljalnega inženiringa, bo potrebno to službo kadrovsko čimprej izpopolniti.

To nedvomno terjajo tudi zahtevne naloge, ki jih služba ima. Naj omenimo le najpomembnejše:

- raziskave trga in pridobivanje povpraševanj za opremo stanovanjskih, turističnih, industrijskih, kulturnih, športnih in drugih objektov po posameznih prodajnih področjih in državah;
- izdelava idejnih osnutkov za funkcionalno in oblikovno rešitev notranjosti omenjenih objektov;
- oblikovanje izdelkov iz lastnega proizvodnega programa za opremo objektov;
- ocenjevanje proizvodnih možnosti v Brestovih temeljnih organizacijah in po potrebi tudi pri zunanjih kooperantih;
- izdelava prirezovalnih list za pripravo predkalkulacij;
- izdelava specifikacij za pripravo ponudb;
- izdelava načrtov in risb za pripravo komercialnih ponudb;
- izdelava tehnične dokumentacije za pripravo vzorcev;
- usklajevanje dela pri izdelavi ponudb — med temeljnimi organizacijami in kooperanti;
- sodelovanje pri sklepanju pogodb;
- izdelava načrtov za opremljanje posameznih objektov in usklajevanje med izvajalci;
- opravljanje strokovnega in disciplinskega nadzora pri opremljanju objektov.

Tokrat le toliko o začetnem delu in nalogah te službe. O neposrednih dosežkih pa kaj več v prihodnje.

T. Bavdek

SISTEM SKLADIŠČENJA GOTOVIH PROIZVODOV POHIŠTVA

Obvladovanje zalog pohištva

Skladiščna služba opravlja dejavnosti, ki so časovno močno povezane s pretokom blagovnega prometa, tako da prevzema proizvode in jih hrani do trenutka izdaje na zalogo v skladišča ali neposredno končnim kupcem. Položaj končnih proizvodov pohištva v skladiščih temeljnih organizacij največkrat ni vnaprej opredeljen, ampak je odvisen od trenutnega stanja zalog v posameznem skladišču, deloma pa tudi od samega programa pohištvenih izdelkov ter njihovih tehničnih in tehnoloških značilnosti.

Skladiščenje proizvodov je tesno povezano predvsem s tehnološkim procesom proizvodnje pri prevzemu in s prodajno službo pri izdaji.

Glede na tehnološki proces skladiščenja je v nekaterih skladiščih, ki jih ima temeljna organizacija Prodaja v najemu, mogoča tudi uporaba mehanizacije, predvsem paletizacije in sredstev za vodoravno in navpično prenašanje proizvodov. Le-ta služijo v skladiščih gotovih proizvodov pohištva zlasti za notranji transport proizvodov, od prevzema v skladišču, namestitve, manipulacije in nakladanja za odpremo.

Sistem skladiščenja se naslanja predvsem na spremljanje odločitev o višini zalog, predvsem v skladiščih v Skopju, Beogradu, Splitu in v Zagrebu in je povezano z usklajevanjem ponudbe in povpraševanja.

Zato mora temeljna organizacija Prodaja v omenjenih skladiščih voditi svojo politiko zalog, tako da zagotavlja pravočasno razpolaganje s proizvodi po potrebah tržišča in da z zalogami ne nastanejo nepotrebni stroški zaradi prevelikih količin.

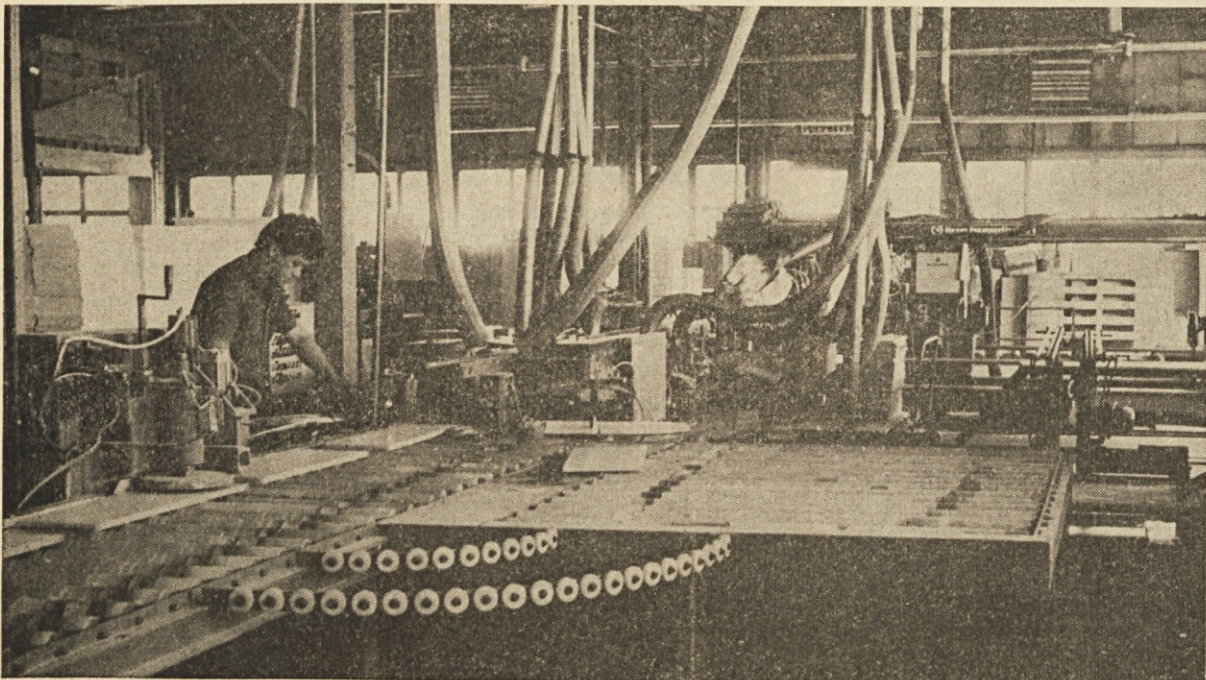
Odločitve o višini zalog so izredno pomembne, saj zahtevajo

pretežni del skupnih sredstev, njihovo gibanje pa je največkrat odvisno od splošnih tržnih gibanj. Sistem skladiščenja gotovih proizvodov pohištva ne dopušča vodenja najmanjših, še dopustnih zalog, saj je višina le-teh odvisna od povprečne prodaje in najkrajšega roka dobave.

Na osnovi do sedaj povedanega menim, da sistemu skladiščnega poslovanja najbolj ustrezajo takšne zaloge uskladiščenih proizvodov, pri katerih so skupni stroški nabavljanja in skladiščenja najnižji. Vendar pa je obseg takšnih zalog praktično nemogoče ugotoviti, saj se nabavni in prodajni pogoji nenehno spreminjajo.

Zato vodi temeljna organizacija Prodaja v skladiščih politiko dinamičnih zalog, ki temelji na določeni nabavi in prodaji v določenem planskem obdobju. Ker povpraševanje po posameznih elementih proizvodov presega ponudbo, se je potrebno pri odločitvah, o katerih elementih voditi sistem skladiščenja, opredeliti predvsem na elemente, po katerih je povpraševanje veliko, a njihova višina v skladiščih odvisna od obsega ponudbe.

S. Čeček

Strojna linija v tovarni kuhinj GABER

NA VIDEZ ODDALJENI, A TESNO PREPLETENI DEJAVNOSTI

Od nabave do prodaje

Skoraj vsak dan lahko v tem ali onem časopisu beremo naslove in podnaslove, ki kar kličejo, da bi jih prebrali: Cene ušle z vaveti... Izvažali bodo uvoženo nafto... Devize in spet devize... Proizvodnja raste prepočasno... Količinski so dolgovi... Zvečer nam podobne zadeve prikaže še televizijski dnevnik.

Tako vsi postajamo nekakšni laični ekonomisti, ki sicer brez škode za narodno gospodarstvo (ne pa brez škode za svoj živčni sistem) razsojamo med tako ali drugače mislečim ekonomistom, med predstavnikom vlade na eni strani in med predstavnikom delegacije na drugi strani in končno med komentarji različno mislečih novinarjev.

Vsem pa je skupen cilj: kako pripeljati gospodarstvo in s tem družbo mimo svetovnih in domačih gospodarskih zapletenosti in težav današnjega dne. In ta vprašanja niso lahka, saj ob njih padajo vlade širom po svetu in vodstva velikih podjetij.

Omenjena zapletenost ima svoj odsev tudi v poslovanju Bresta. Na zunaj se kaže predvsem v okviru blagovnega prometa, torej v nabavi in prodaji, toda le na videz. Vsebinsko se razširi prav na vse poslovanje — od razvoja izdelkov prek proizvodnje in finančnega področja do osebnih dohodkov. Vprašanja so med seboj povezana in jih je treba vsak dan reševati na vseh frontah. V nasprotnem primeru ne bo uspeha. Med glavne razpoznavne znake sedanjih težav sodijo:

- pomanjkanje nekaterih materialov,
- splošna, zlasti tudi devizna nelikvidnost,
- padanje kupne moči.

Pomanjkanje posameznih materialov lahko povzročijo odločilne motnje v proizvodnji in s tem v prodaji (torej v dohodku). Med najbolj pereče trenutno sodijo zlasti nekatere vrste oziroma kvalitete lesa, nekateri furnirji, lepila, laki, poliuretanska pena in seveda avtomobilske gume; občasno pa tudi še drugi materiali. Večkrat moramo na vrat na nos iskati nove dobavitelje, ki pa ne proizvajajo vedno najbolj kvalitetnih materialov.

Druga velika ovira poslovnega vsakdana je že kar kronična nelikvidnost. Znano je, kako se po novem pokriva odgovornost za dolgove v določenih krogih (TOZD oziroma DO, SOZD, banke...).

Tako zdaj praktično vsak eden doživimo zaporo kakega plačila. Vse skupaj je še bolj zaskrbljujoče zaradi občasne nelikvidnosti bank, saj dolgov v tujino ne plačujejo pravočasno, ker so blokirane, ali pa ker plačujejo dolgove po določeni prednosti. Tako se dogaja, da plačilo ni realizirano celo več tednov. Vse to pa seveda spet podaljšuje roke za nabavo materialov.

Zlasti še, ker so tuji dobavitelji večinoma postali skrajno previdni in se nemalokrat dogaja, da pričnejo s proizvodnjo naročenega blaga šele po prejemu plačila (oziroma po odprtju akreditiva). Zaradi tega se je normalni dobavni rok za material takšne vrste podaljšal kar na tri do štiri mesece.

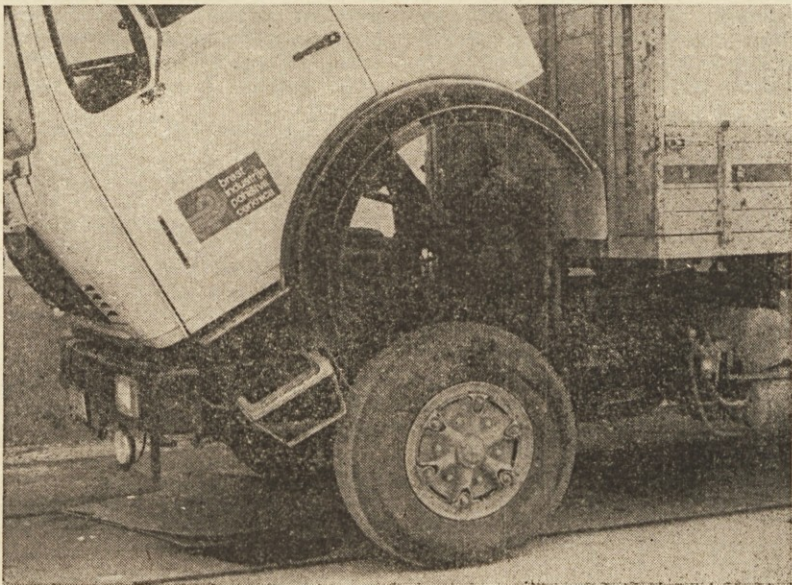
Na prodajnem trgu je povsod, zlasti pa še doma, čutili vpliv padanja kupne moči prebivalstva. Je že tako, da je pohištvo takšna dobrina, ki zelo odraža gibanja v gradbeništvu in v splošnem življenjskem standardu. Tako lahko imamo kakšno omaro še pet ali deset let, če pa so časi zlati, jo zamenjamo z novejšim pohištvo. Verjetno je poleg inflacije tudi v tem del razloga, da se kupcem, ki so se odločili za nakup, vedno mudi. Vsi, trgovci in posamezni kupci, bi skoraj brez izjeme želeli izdelke takoj po naročilu. Prav tako se dogaja tudi tedaj, kadar gre za proiz-

vodnih novih izdelkov. Od opredelitve serije dalje naj bi prišli izdelki v trgovsko mrežo vsaj v dveh ali treh mesecih. Kratke roke želi tudi večina tujih kupcev.

Ce se zdaj spomnimo ovir v zvezi z oskrbo, ki teži za dolgimi roki, in prodajo, ki želi čim krajše roke, vidimo, kako so vprašanja pravzaprav nerešljiva. Domači trg pač mora pogoltniti grenko pilulo; na tujem trgu pa je seveda velika nevarnost, da oide kupec po blago h konkurenčnemu proizvajalcu v tujo državo.

Takšna spoznanja seveda narekujejo delo brez spodrsrlajev. Še posebej imam v mislih tako imenovano notranjo kooperacijo, ki nam nikakor ne steče, kot bi bilo potrebno. Na tem področju bo treba veliko več resnosti. Nabava bo morala iskati nove in nove kanale in vztrajati pri ustrežnejših nabavnih pogojih.

In končno, prodaja bo morala spretno loviti ravnovesje med nabavnimi in prodajnimi roki, da bi obdržali sloves resnega proizvajalca. Lahko namreč ugotovimo, da vse omenjene ovire vendarle niso posledica objektivnih dejstev. Z. Zabukovec

Ce je le mogoče, opravimo popravila sami

OSEBNA IZKAZNICA TRANSPORTNE SLUŽBE

V transportni službi je zaposlenih: 32 voznikov, 3 mehaniki, 5 režijskih delavcev.

Za prevoz so na voljo naslednja vozila:

- 3 prikoličarji z nosilnostjo po 23 ton,
- 1 prikoličar z nosilnostjo 27 ton,
- 10 mercedesov 1113 z nosilnostjo po 6 ton,
- 8 mercedesov 1213 z nosilnostjo po 7 ton,
- 3 FAP z montiranim nakladačem,
- 1 TAM 2001 z nosilnostjo 2 toni.

V letu 1982 je bilo s tovornimi vozili prepeljanih 1.661.424 kilometrov, porabljenega je bilo 437.257 litrov goriva. Ustvarjenega je bilo 54.773.487 dinarjev prihodka.

Poleg tovornih vozil ima transportna služba tudi 11 kombijev, ki jih uporablja servisna služba.

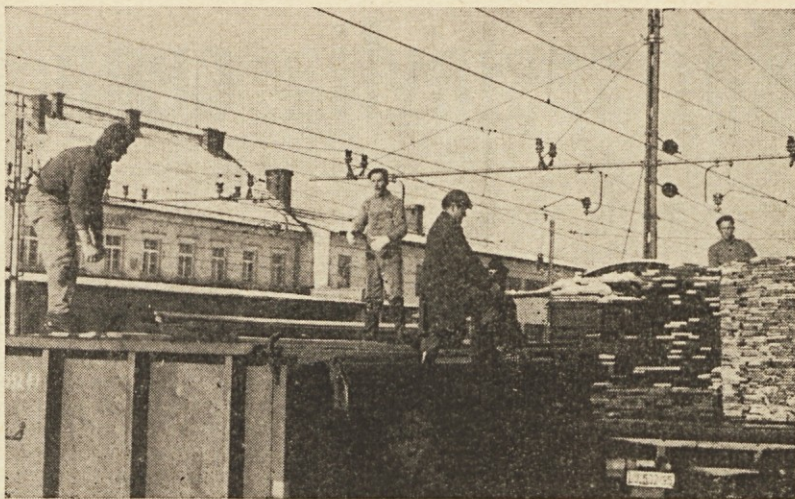

POPRAVEK

V prejšnjih dveh številkih se je »tiskarski škrat« poigral z nami kar na vidnem mestu. Junjska številka je bila v resnici 189. in ne 190., julijska pa bi morala imeti datum 30. julij in ne 30. junij. Upajmo, da bodo odslej ti osnovni podatki urejeni.

In še pojasnilo: fotografije za prejšnjo številko niso bile nič slabše kot običajno; da pa so bile videti nekoliko bolj razmazane in nerazločne, je bila kriva slabša kvaliteta papirja.

Uredništvo

Nakladanje žaganega lesa na železniški postaji Rakek

RAZGOVOR O ORGANIZIRANJU BRESTOVEGA TRANSPORTA

Vse več prevozov po železnici

Že v zasebnem življenju ima zlasti v sedanjih gospodarskih razmerah pomembno »stroškovno mesto« prevoz, bodisi z lastnimi bodisi z javnimi prevoznimi sredstvi. Še toliko pomembnejši je prevoz blaga za proizvodne delovne organizacije, prevoz, ki naj zagotovi hitro, poceni, varno in najkrajšo pot izdelkov od proizvajalca do potrošnika.

V sedanjih gospodarskih razmerah, posebej ob energetske krizi, je organiziranje transporta še toliko težje. O tem, kako se ubadamo s transportnimi težavami na Brestu, smo pripravili poseben razgovor. Sogovornika sta bila pomočnik direktorja TOZD Prodaja FRANC TURK in vršilec dolžnosti vodje transportne službe IVO ŠKRLJ. Iz izčrpnega razgovora povzemamo le nekaj poglobljenih misli.

— Kako je organiziran Brestov transport?

Brest je kot velik proizvajalec pohištva in drugih izdelkov tudi zelo velik potrošnik transportnih storitev. Kar najbolj poskušamo izkoristiti lastne prevozne možnosti, ki pa seveda ne zadoščajo. Zato se poslužujemo prevoznih storitev tudi drugih transportnih podjetij, zlasti sodelujemo s Transavtom iz Postojne, pa tudi zasebnih prevoznikov, ki so združeni v zadrugi Prevoz. Prevažamo pa seveda tudi po železnici.

— V preteklih dveh, treh letih je bilo v zvezi z energetske krizo in našim splošnim položajem sprejetih vrsta gospodarskih ukrepov, ki nedvomno ostro zadevajo tudi transport.

Kako ste se nanje odzivali in kako ukrepali?

Seveda smo nenehno spremljali vplive gospodarskih tokov na našo dejavnost, posebej gibanje cen. Zlasti zadnji dve leti se je cestni prevoz močno podražil, zato smo vse več transporta preusmerili na železnico. Obenem smo začeli ustanavljati distribucijske centre po državi, v Beogradu, Skopju, Splitu, s čimer bomo še nadaljevali, saj nam to omogoča cenejši transport po železnici. S kamioni prevažamo v glavnem le na relacijah do 200 kilometrov. Naš osnovni cilj je, da z enako količino goriva prepeljemo čimveč blaga.

Izkoriščenost vozil v obeh smereh mora biti najmanj 70 odstotna. Posebej skrbimo, da so vozila polna tudi na povratni vožnji, pri čemer ima prednost seveda naša nabava. O izkoriščenih povratnih vožnjah imamo tudi sicer poseben sporazum s postojnskim Transavtom.

Omenimo naj še, da je prevoz z Brestovimi in Transavtomimi vozili vsaj za 10 odstotkov nižji kot pri drugih prevoznikih.

— Preusmerili smo se torej na železnico. Kakšne prednosti ima tovrsen transport?

Predvsem je prevoz po železnici bistveno cenejši, na daljših relacijah celo dvakrat cenejši. Obenem je s posodabljanjem že-

lezniških storitev tudi poškodb izdelkov na prevozih vse manj. Lahko rečemo, da sta v zadnjem času manipulacija z blagom in železniški prevoz na zadovoljivi ravni.

Zahteva pa ta preusmeritev za nas tudi dodatne napore. Nепrekinjeno je treba »dežurati«, kdaj bo prišla pošiljka ali kdaj bodo vagoni na voljo, saj jih je treba po zakonskih predpisih naložiti ali razložiti najkasneje v šestih urah. To pa zahteva delo tudi ponoči, tudi ob sobotah in nedeljah...

— Vrnimo se k Brestovim vozilom. Mar ni naš »avtopark« že precej star in dotrajan?

Res je! In to nam povzročajo vrsto dodatnih težav. Cene popravil so strahovito narasle, zato skušamo čimveč popravljati v lastni delavnici. Pri tem pa se srečujemo z novimi težavami, saj je strašno težko dobiti rezervne dele in gume. Poudariti pa je še treba, da sicer naši vozniki skrbno vzdržujejo naša vozila in skrbijo zanje kot za svoja lastna.

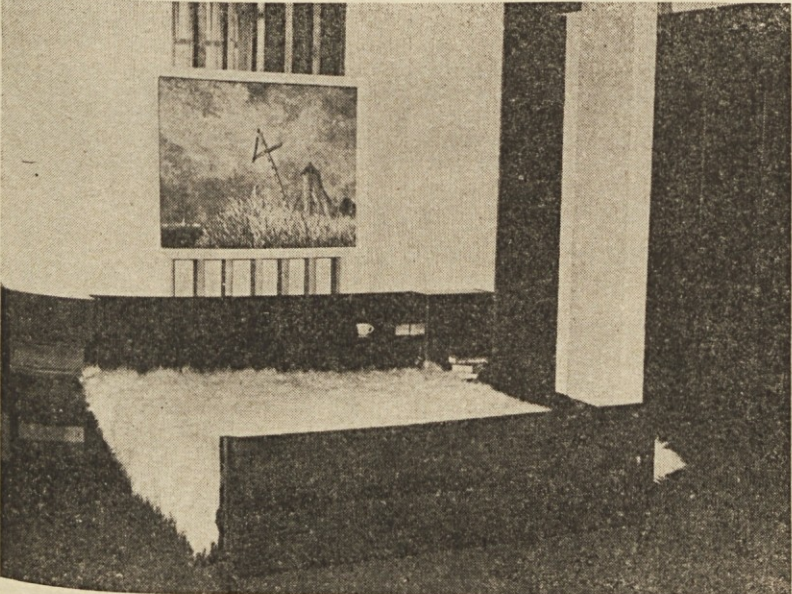
— In kako v prihodnje?

Prav sedaj je na pobudo gospodarske zbornice v okviru notranjske regije vrsta razgovorov med predstavniki večjih delovnih organizacij s tega področja in železniško transportnega podjetja Postojna. Osnovni cilj je, čimbolj uskladiti prevoze, jih čimbolj racionalizirati in pri tem dosežati čim nižje stroške. Od teh skupnih dogovorov si precej obetamo.

Sicer pa bi želeli obdržati lastni »avtopark«, ga čimbolj vzdrževati, obnavljati pa pač v okvirih možnosti.

Iz izčrpnega razgovora smo izluščili le tisti del, kako se Brestov transport prilagaja novim gospodarskim pogojem. Beseda pa je tekla še o marsičem; o internem prevozu med našimi temeljnimi organizacijami, o odnosih s skladiščnimi delavci, o poklicnem obnavljanju voznikov, o njihovem težavnem delu... O tem pa kdaj drugič.

Pripravil B. Levec

Novo iz naše proizvodnje — spalnica MERI

Kaj sestavlja ceno izdelka

Večkrat slišimo besede: »Pohišstvo je drago...« »ne morem kupiti niti ene omare, ker toliko stane...« »kako naj opremim stanovanje, saj je pohišstvo vsak dan dražje...« in tako naprej.

To so mnenja kupcev. Po drugi strani pa so mnenja delavcev povsem drugačna, četudi so pri nakupu tudi sami enakega mnenja.

Delavci v pohištvni industriji (pa tudi v drugih) se največkrat pritožujejo nad prenizkimi osebnimi dohodki. Vendar se moramo zavedati, da so cena izdelka za kupca in osebni dohodki delavcev, ki te izdelke proizvajajo, tesno povezani.

Seveda moramo pri tem poudariti tudi to, da je z večjo produktivnostjo, boljšim izkoriščanjem delovnega časa, boljšo organizacijo dela, z novimi vlaganji in podobnim mogoče narediti tudi več izdelkov v enakem času oziroma z enakimi fiksnimi stroški, kar seveda vpliva na strukturo cene izdelka. Po drugi strani pa je mogoče prihraniti tudi pri materialu, režijskih stroških, ali pa tudi zmanjšati režijska dela.

Da bi bila slika, zakaj tolikšne cene in kaj vse sestavlja ceno izdelka, nekoliko jasnejša in nazornejša, sem se odločil, da to prikažem v deležih, ki ceno sestavljajo.

Kot primer sem vzel tri izdelke iz naših proizvodnih programov, kar je videti v tabeli. Pri tem naj poudarim, da je treba omenjene deleže oziroma strukturo jemati zelo relativno, saj je več dejavnikov, ki vplivajo nanje. Naj omenim nekatere:

- sestava posameznega izdelka,
- cene surovin in repromaterialov (saj vemo, da se tako rekoč vsak dan spreminjajo),
- planska razmerja, ki so upoštevana pri določanju strukture za nekatere postavke.

Omenim naj tudi, da prikazano strukturo spreminja tudi vrsta vsak dan novih ukrepov, bodisi zunanjih ali Brestovih.

Pri prikazani strukturi izbranih izdelkov so upoštewane prodajne cene iz letošnjega maja, prav tako pa tudi cene za surovine in repromaterial. Za določitev deleža nekaterih stroškov sem uporabljal razmerja iz letnega plana (na primer izdelavni osebni dohodki, stopnja režije...), delež obresti pa je bil ponovno ovrednoten zaradi povečanja obrestnih mer med letom.

vek na promet proizvodov, s katerim se financirata zvezni in republiški proračun, ter delež trgovine (marža) za kritje poslovnih stroškov, kjer je pri izdelku B upoštevana tudi montaža.

Samo omenjene tri kategorije, na katerih znižanje delavci lahko zelo malo vplivajo (razen količinskih prihrankov pri materialu kot enem zelo pomembnih dejavnikov pri višini cene izdelka), predstavljajo pri obravnavanih treh izdelkih — prav tako pa tudi pri drugih — kar od 67,3 do 73,7 odstotka v strukturi cene, ki jo plača kupec. To je torej približno 70 odstotkov. Vsi preostali stroški, vključno z osebnimi dohodki (ki se pri obravnavanih treh izdelkih gibljejo od 5,3 do 9,5 odstotka v strukturi cene), pa predstavljajo preostalih 30 odstotkov v ceni.

Sredstva za enostavno reprodukcijo predstavljajo amortizacijo, obračunano po minimalnih predpisanih stopnjah. V drugih materialnih stroških so združeni različni stroški, med katerimi naj omenimo stroške za energijo, stroške za pisarniški in pomožni material, proizvodne in neproizvodne storitve, stroške za študijsko literaturo, prevoz na delo in z dela, zaščitna sredstva, dnevnice in tako naprej.

Posebej so prikazani transportni stroški, ki tvorijo v ostalih stroških sorazmerno visok delež in pri katerih je razvidno, da je pri izdelkih z veliko prostornino (kuhinje, tapetniški izdelki) potrebnih tudi več sredstev za transport.

V zakonskih, samoupravnih in pogodbenih obveznostih je združenih vrsta prispevkov raznim interesnim skupnostim ter drugih izdvanj iz dohodka, davek in razne obveznosti po pogodbah (članarine, financiranje plačilnega prometa...). Izločene so le obresti od kreditov, ki predstavljajo sorazmerno visok delež v ceni izdelka, odvisen od zadolženosti posamezne temeljne organizacije oziroma zmožnosti le-te za sprotno poravnavanje dospelih obveznosti, da ni potrebno najemati novih premostitvenih kreditov.

Posebej sem izdvojil še delež sredstev, ki je namenjen svobodni menjavi za financiranje delovne skupnosti in enega dela TOZD Prodaja in ki znaša od 2,5 do 4,1 odstotka v ceni.

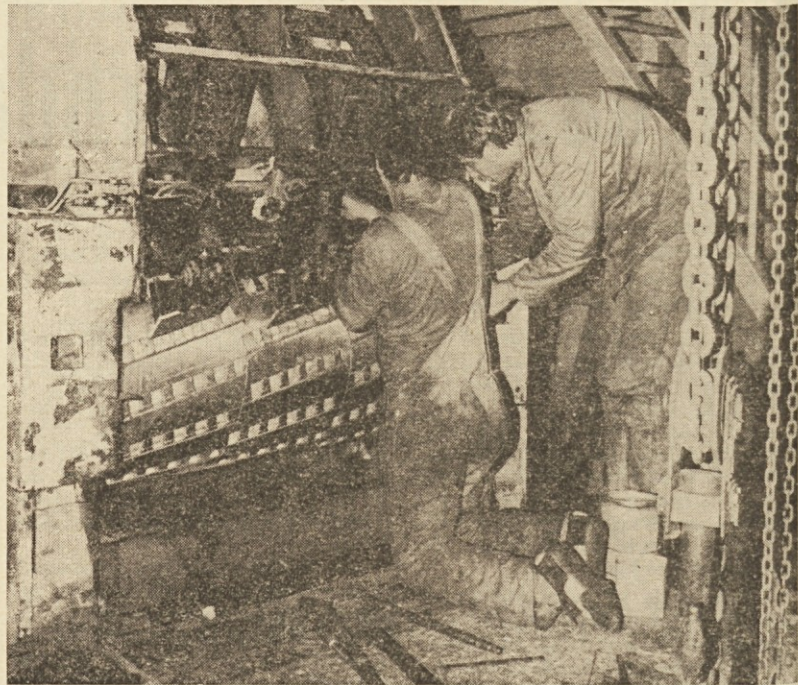
Posebno zanimiva je prav gotovo kategorija osebnih dohodkov, to je delež, ki pripada nepo-

zagotavlja tudi nekaj sredstev za razširjeno reprodukcijo. Vprašamo se lahko, zakaj izdelka B ne zamenjamo z izdelavo izdelka A? Zal to ni mogoče, saj je določena tehnologija prirejena le za izdelavo določene skupine izdelkov.

Za konec naj še enkrat poudarim, da je potrebno prikazane deleže jemati zares relativno, saj je to pravzaprav kalkulacija posameznega izdelka, ki velja samo v določenem času in ob danih pogojih. Ker pa se tako čas kot pogoji spreminjajo, je prav gotovo že danes omenjena struktura nekoliko drugačna...

Osnovni namen tega pisanja je bil, da bi vsaj tisti, ki ga bodo prebrali, laže razumeli težavnost poslovanja, videli, kje so možnosti za prihranek in si znali pojasniti v uvodu zapisane stavke.

M. Širaj

Letošnji remont v tovarni ivernih plošč

ALI BO V CERKNICI ORGANIZIRAN VIŠJEŠOLSKI ŠTUDIJSKI LESARSTVA?

„Univerza“ tudi v Cerknici?

Svet za kadre je na julijski seji ob podeljevanju štipendij ugotovil, da je zanimanje za študij lesarstva iz vrst gimnazijcev in drugih srednješolcev iz našega okolja docela ugasnil.

Tako sedaj nimamo niti enega štipendista na lesarskem študiju — od prvega do četrtega letnika. Zadnji študentje so absolventi tik pred zaključkom študija; tisti, ki so nadaljevali študij po končani tehniški šoli v Cerknici. V tem obdobju smo pričakovali, da se bo za študij lesarstva odločil morda kakšen gimnazijec, toda naša pričakovaja se niso izpolnila.

Kadrovske potrebe po lesarskih delavcih z višjo in visoko izobrazbo so najbolj številne. To kažejo podatki v analizi, ki smo jo opravili v začetku leta. Od 219 z razvidi zahtevanih delavcev z višjo in visoko šolo je kar

vsak kandidat opravlja sprejemne izpite posamično med študijem; na primer sprejemni izpit iz matematike pred izpitom matematike za višjo šolo, kemijo pred izpitom iz kemije in tako naprej.

Takšni kandidati formalno ne bodo vpisani v višješolski študij, vsi opravljeni izpiti pa se jim bodo priznali in vpisali v indeks po opravljenem celotnem sprejemnem izpitu. Sprejemni izpiti se opravljajo pri delavski univerzi Boris Kidrič v Ljubljani pred komisijo, ki jo je imenoval univerzitetni svet.

Prijave so bile zaključene ob avgusta, najbrž pa bo kakšna »rijava mogoča še v začetku septembra.

Predvidevamo, da se bodo predavanja začela v začetku oktobra v popoldanskem času in sicer na Brestu, včasih bodo predavanja tudi celodnevna, kar je odvisno od zasedenosti višješolskih učiteljev. Študij je razporejen na štiri leta.

Z odprtjem oddelka v Cerknici bi kandidatom in Brestovim delavcem nato olajšali študij in s tem tudi izenačili možnosti, ki jih imajo kandidati v bolj razvitih krajih.

Brest je v težkih gospodarskih razmerah zelo zainteresiran za kadre tehničnih profilov, kajti le od njih lahko pričakujemo tudi boljše proizvodne rešitve in poslovne rezultate.

F. Turšič

Če naj bomo »ZA«...

V zadnjih dneh julija smo v naših temeljnih organizacijah — ob sprejemanju polletnih obračunov — obravnavali in »sprejemali« tudi samoupravni sporazum o dodatnem združevanju sredstev za poravnavo obveznosti primanjkljaja iz leta 1982 v občinski zdravstveni skupnosti Cerknica.

Sporazum so sprejele temeljne organizacije Pohišstvo, Masiva, Jelka, Iverka, Tapetništvo in Prodaja, medtem ko v temeljnih organizacijah Gaber, Žagalnica, Mineralka in v delovni skupnosti Skupne dejavnosti sporazum ni bil sprejet.

Ker iz prakse vemo, da delavci želijo ob vsakem povišanju finančnih obveznosti tudi tehtno obrazložitev, kar je seveda pravilno, smo organizirali poprejšnji posvet. Sklicana je bila seja konference sindikata, razširjena z vodji delegacij za zbor združenega dela občinske skupščine. Le-te smo vabili zato, ker so bili o zadevi že nekoliko seznanjeni, saj je v predlogu za način zbiranja sredstev že razpravljala občinska skupščina skupaj s skupščino občinske zdravstvene skupnosti.

Da bi dobili podrobnejšo obrazložitev oziroma odgovore

na vprašanja, ki so se porajala ob pregledu pripravljene gradiva, smo se za pomoč obrnili na občinsko zdravstveno skupnost. Razen prijazne tajnice ni bilo nobenega odgovornega (ne tajnika skupnosti, ne predsednika skupščine SIS za zdravstvo...).

Delegati so bili na dopustu, tisti pa, ki smo jih našli, so imeli na voljo enako gradivo kot predstavniki sindikata in polno vprašanj.

Tovarišica Čeferinova je odgovorila na nekatera vprašanja glede prispevne stopnje, medtem ko so mnoga vprašanja o finančnem načrtu zdravstvene skupnosti, o solidarnosti, o kvaliteti storitev v naših zdravstvenih ambulantah ostala odprta.

Tako je ta poprejšnji razgovor, ki naj bi dal jasno podobo o stanju v občinski zdravstveni skupnosti in bi bil tako v pomoč pri obravnavi na zborih delavcev, zveden oziroma pustil nerešena vprašanja in dvom v dane podatke. Kdo je odgovoren za takšen izid? Delegati, strokovno vodstvo ali delavci...?

Dobro bi bilo, da bi odgovor na vse te dvome le slišali vsaj v eni od prihodnjih števil našega lista.

V. Šega

STRUKTURA CENE	Izdelek A	Izdelek B	Izdelek C
Prometni davek	16,3	16,3	16,3
Delež trgovine	14,5	16,2	14,5
Sredstva za enostavno reprodukcijo	1,4	2,5	1,6
Izdelavni material	39,9	35,4	42,9
Transportni stroški	2,7	1,7	2,6
Drugi materialni stroški	4,9	6,7	4,3
Zak., sam. in pog. obveznosti	3,2	3,9	2,8
Obresti od kreditov	1,8	3,4	1,9
Finansiranje SD in dela TOZD Prodaja	2,8	4,1	2,5
Bruto osebni dohodki	6,1	9,5	5,3
Sredstva rezerv	0,5	0,6	0,5
Skupna poraba	0,5	0,8	0,5
Sredstva za razširjeno reprodukcijo	5,4	-1,1	4,3
CENA ZA KUPCA	100	100	100

Nekatere postavke v strukturi cene združujejo več manjših kategorij; na primer drugi materialni stroški, zakonske, samoupravne in pogodbene obveznosti...

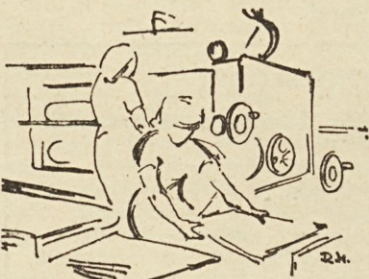
Mislim pa, da prikazana struktura kljub temu dovolj nazorno prikazuje, kam se razporedijo pridobljena sredstva od prodane izdelka.

Iz podatkov v strukturi odbranih izdelkov v tabeli lahko takoj vidimo, da največji delež v strukturi cene predstavljajo surovine in repromateriali, zatem pa da-

sredno delavcu za zadovoljevanje svojih osebnih, skupnih in splošnih potreb. Za zadovoljevanje svojih osebnih potreb dobi delavec le okrog 70 odstotkov omenjenega deleža (neto osebni dohodek).

Manjši delež v strukturi cene se nameni še za sredstva rezerv in skupno porabo ter preostali del, ki je izračunan kot vrednost za razširjeno reprodukcijo.

Iz podatkov v tabeli je videti, da izdelek B ne zagotavlja sredstev niti za enostavno reprodukcijo, medtem ko izdelek A in C

62 lesarjev. Takšno izobrazbo pa ima le 18 delavcev ali slaba tretjina potrebnih. Poleg tega pa se bo upokojilo mnogo delavcev, ki opravljajo dela s tako zahtevno izobrazbo, pa le-te nimajo.

Doslej se je za študij na tej stopnji prijavilo 28 lesarskih tehnikov, zato bi bilo umestno, da bi ga organizirali v Cerknici. Obiskali smo fakulteto za lesarstvo in posebno izobraževalno skupnost lesarstva, kjer s takšnim načinom študija soglašajo, kljub temu, da bo fakulteta organizirala višješolski študij lesarstva že v Novem mestu, kjer so zbrali nad 30 kandidatov. Za odprtje oddelka pa so potrebni še sklepi nekaterih samoupravnih in strokovnih organov, saj takšen oddelek v Cerknici ni bil v načrtu.

V višješolski študij lesarstva se lahko vpišejo tudi drugi kandidati, ki sicer niso končali srednje tehniške šole za lesarstvo in imajo nižjo izobrazbo lesarske smeri, če opravijo preizkus znanja iz matematike, fizike, kemije, splošne biologije, slovenskega in tujega jezika. Fakulteta dovoljuje opravljanje sprejemnih izpitov med študijem tako, da

RAZPIS ZA PRIDOBITEV STANOVANJ V CERKNICI

Skupna stanovanjska komisija Brestovih temeljnih organizacij cerkniške doline objavlja razpis za pridobitev stanovanj na podlagi določil 36. člena samoupravnega sporazuma o urejanju stanovanjskih zadev, čeprav trenutno ni nobenega prostega stanovanja. Razpis je potreben zaradi sestave prednostne liste prosilcev stanovanj, ker je potekla veljavnost dosežani prednostni listi. Razpis z vsemi pogoji je objavljen na oglasnih deskah v vseh temeljnih organizacijah in Skupnih dejavnostih.

Zadnji rok za prijave je 3. september.

Skupna stanovanjska komisija

DELEGATI GOVORE

Tokrat smo pripravili razgovor z **Marijo Razdrih** iz temeljne organizacije Jelka, namestnico vodje združene delegacije samoupravnih interesnih skupnosti za otroško varstvo, socialno skrbstvo, socialno varstvo ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

— **Kako je sestavljena vaša združena delegacija?**

Združena delegacija šteje devet delegatov: šest žensk in tri moške; v njej so trije mladinci.

— **Kako delegacija deluje? Je med delavci »zunanja dogajanja« dovolj čutiti?**

Vse delegacije imajo na svojih sestankih stalne težave z ne-sklepčnostjo. Gradiv za skupščine zadnje čase ne obravnavajo več tako temeljito, da bi lahko ob njih dajale pripombe ali predloge. Vzrokov za to je vsekakor več. Mislim, da je največji ta, ker delegati strokovno nismo sposobni temeljito obravnavati gradiv, niti jih na skupščinah spredjati tako, da bi potem delegacija in kolektiv dobila povratne informacije.

— **Kakšna je oblika vašega dela?**

Kot sem že omenila, delegati nismo sposobni, da bi gradiva samostojno obravnavali, zato smo nekaj časa redno iskali sodelovanje strokovnih služb v temeljni organizaciji in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij. Ker pa na posamezna vprašanja in predloge nismo dobili odgovorov, smo ta način dela opustili.

— **Ob predlaganem besedilu novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je bilo veliko razprav. Kako je bilo pri vas?**

O osnutku zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju smo resno razpravljali. V razpravi so delavci sodelovali ter imeli ob zakonu predloge in pripombe.

V kolektivu je nasploh čutiti zanimanje za dogajanja, ki delavce neposredno zadevajo. Tako kot ob razpravi o pokojninskem zakonu so delavci že pred tem na svojih zborih zahtevali, naj delegati obveščajo kolektiv o pomembnejših zadevah. Med dru-

gim so, denimo, pripominjali, da kolektiv ni bil obveščen o spreminjeni višini prispevnih stopenj. Seveda bi delegacije morale delavce seznaniti s takimi in podobnimi zadevami; vendar pa se je že zgodilo, da so bile višine prispevnih stopenj prej objavljene v uradnem listu, kot so jih sprejemale skupščine. Se pravi, da je ob tem delo delegacij zaman.

— **Biti delegat pomeni tvorno sodelovati pri reševanju »naših« vprašanj. Je res tako?**

Načelno, da. Dejansko pa smo od tega še zelo daleč. S sedanjim načinom dela, kot ga imamo, verjetno pa nismo edina takšna delegacija niti edina temeljna organizacija, želenih uspehov ne bo. Ob premalo strokovno pripravljenih predlogih in pripombah na gradiva, pa ob nezainteresiranosti posameznih delegatov na skupščinah vedno sprejemamo samo predložena gradiva — brez bistvenih sprememb.

Pobuda, da bi v okviru delovne organizacije nekdo skrbel za sklicvanje vodij delegacij iz temeljnih organizacij pred obravnavo važnejših dokumentov na skupščinah, ni zaživel. In delegacije ostajajo pač same, brez strokovne pomoči. Tako težav v delu delegacij vsekakor ne bomo rešili, niti vprašanj, ki zadevajo vse nas.

— **Je ob obilici drugega dela težko biti dober delegat?**

Ne vem, kdo je »dober delegat«. Mar tisti, ki redno hodi na seje skupščine in avtomatično dviga roko, ne da bi pred tem delegacija pripravila stališča, tako da je na skupščini praktično le številka? Ker tega ne delam, najbrž nisem »dober delegat«.

— **Kaj bi priporočili delegatom?**

Delo naših delegacij še daleč ni tisto, kar bi moralo biti. Ker pa navadno le ugotavljamo, da delegacija dela ali ne dela, ne da bi se vprašali, kaj dela oziroma kaj ne dela, je težko reči, kaj priporočati delegatom. Žal mislim, da je v naših delegacijah trenutno dosti malodušja in nezainteresiranosti in da same delegacije brez močne pomoči strokovnih služb resnejšega dela ne bodo zmogle.

Pripravila V. Šega

Bil je brezkompromisen človek, ki je vedno hotel do dna pogledati resnici v oči. Človek, ki je vedno izhajal iz osnovnega interesa delavcev in je bil iskren bореc za samoupravljanje. Vedel je, da je samo v samoupravljanju perspektiva delavskega razreda. Ni slučajno, da je bil v zelo tesnih stikih s tovarišem Kardeljem in tovarišem Titom. Tudi kasneje, ko Miha ni bil več aktiven, je še vedno sodeloval ne samo na sestankih, ampak tudi na razgovorih s tovarišem Titom in tovarišem Kardeljem. In vedno sta poslušala njegovo mnenje kot mnenje resničnega revolucionarja, ki ni izgubil kontakta z življenjem in z ljudmi. Mislim, da njegova smrt pomeni tudi veliko izgubo za slovensko zvezo komunistov, za zvezo komunistov Jugoslavije, za delavsko gibanje v celoti.

Stane Dolanc o Mihi Marinku

PUNAT na Krku. Kraj, kjer letuje v prikolicah dosti Brestovcev.

Iz drugih lesarskih kolektivov

V **ZLIT Tržič** so pričeli z gradnjo novega obrata za proizvodnjo masivnega pohištva. Gradbena dela naj bi dokončali do sredine prihodnjega leta, redna proizvodnja pa naj bi stekla v začetku 1985. leta. V novem obratu bodo izdelovali regale, kredence in jedilne mize. Po tej naložbi, vredni 236,9 milijona dinarjev, bodo proizvodnjo v primerjavi s sedanjo povečali kar za trikrat. Na konvertibilne trge bodo prodali nad 50 odstotkov te proizvodnje. Naložbo bodo poleg lastnih sredstev sofinancirale še banka, članice SOZD GLG in Slovenijales — trgovina.

Tovarna pohištva **IPH Holzindustrie** v Žitari vasi na avstrijskem Koroškem je najmlajše **SLOVENIJALESOVO podjetje v tujini**. Ustanovila sta ga Slovenijales — trgovina in Intertrade, ustrezni samoupravni sporazum o sodelovanju pa so podpisali še Alpes, Brest in LIP Radomlje. Nova tovarna z 8500 kvadratnimi metri delovne površine je bila zgrajena v petnajstih mesecih. Je naj sodobnejše opremljena s stroji za proizvodnjo masivnega pohištva iz borovine. V njej bo zaposlenih 84 delavcev, predvsem koroških Slovencev.

V **MARLESU** — temeljni organizaciji tovarna montažnih hiš Lovrenc na Pohorju — so se odločili, da bodo popolnoma preuredili kotlarno in prešli od kurjenja z mazutom na kurjenje lesnih ostankov in lubja. V tej tovarni bo letno na voljo okrog 3950 ton lesnih ostankov, lubja in žagovine. S tem bodo lahko nadomestili okoli 800 ton letne potrošnje mazuta. Dva nova kotla sta domače proizvodnje. Predračunska vrednost naložbe znaša 42,740.000 dinarjev, rekonstrukcija pa ne bo zahtevala večjega števila zaposlenih.

LESNINA ima maloprodajo pohištva in notranje opreme ter gradbenega materiala organizirano v dveh temeljnih organizacijah. Prodajna mreža za pohištvo trguje v 34 jugoslovanskih mestih, kjer imajo 47 prodajalnih, blagovnic in prodajnih centrov s skupno površino 57.000 kvadratnih metrov in z letnim prometom 3,3 milijarde dinarjev. Z gradbenim materialom trgujejo v 15 jugoslovanskih mestih, kjer imajo prav toliko prodajalnih in prodajnih skladišč s površino 14.000 kvadratnih metrov zaprtih in 58.000 kvadratnih metrov odprtih prostorov ter z letnim prometom 1,8 milijarde dinarjev.

V kovinskem obratu **LIP Bled** so nabavili še zadnje stroje za svojo proizvodnjo lesno-predelovalnih strojev in naprav. Občutno so v tej proizvodnji izboljšali tudi delovne pogoje zaradi pojačanega odsesovanja prahu. Prav zdaj kovinski obrat izdeluje del transportnih naprav in drugih elementov za novo kotlovnico, izdeluje pa tudi svoje dosedanje standardne izdelke.

V **STOLU** so za štiriletno mandatno obdobje s trajanjem od začetka letošnjega avgusta imenovali novega glavnega direktorja delovne organizacije. To je **Boris Zakrajšek**, diplomirani pravnik.

TOVARNA MERIL je v letošnjem prvem polletju prodala na konvertibilna zahodnoevropska tržišča za 890.000 dinarjev izdelkov. Slovenjgradčani so v tujino prodali največ lesne galanterije in meril, na domačem trgu pa so se uveljavili predvsem s terminali »kopa 2500«. Načrtujejo, da bodo letos ustvarili za okrog 700 milijonov dinarjev celotnega prihodka.

SAVINJA načrtuje za svojo žago povečanje zmogljivosti pri sušenju lesa; s tem bodo nudili storitve predvsem domačim lesnim predelovalcem, obenem pa ustvarili možnosti za večji konvertibilni izvoz. Sedanje zmogljivosti sušilnice (6.500 kubičnih metrov lesa letno) namreč že zdavnaj ne zadoščajo več niti za lastne potrebe.

ALPLES je podpisal pomembno pogodbo o poslovnem sodelovanju z **IMV Novo mesto**. Le-ta namreč pripravlja večjo naložbo v proizvodnjo novih tipov počit-

niških prikolic. Alples jim bo izdelal novo tehnologijo — linijo za proizvodnjo »sendvič plošč« in transportne naprave (transporterji, vakuumske naprave, obračalne naprave in kotni prenosni), pa še vrsto drugih naprav za druge oddelke v proizvodnji prikolic. Skupna vrednost omenjene opreme in montaže znaša 44 milijonov dinarjev, dobavni rok pa je v maju 1984.

CLI Logatec, v katerem dela 1070 delavcev, namerava letos izpolniti naslednjo proizvodnjo: 27.000 kubičnih metrov rezanega lesa, 510.000 kolonialnih stolov, 300.000 obešalnikov, 4.000 miznih podnožij, 103.000 oken in balkonskih vrat in 153.000 kvadratnih metrov rolet. Načrtovani letošnji izvoz znaša 9,500.000 dolarjev.

MEBLO je v Jordaniji pripravil eno svojih največjih prodajnih razstav zunaj naših meja doslej; na površini 800 kvadratnih metrov je razstavil 24 bivalnih ambientov. Razstava je bila v javnosti in sredstvih javnega obveščanja izjemno odmevna. Ob njenem zaključku so dobili že za nad milijon dolarjev izvoznih naročil.

V **JELOVICI** pričakujejo letos uspešen izvoz stavbnega pohištva. Po že sklenjenih pogodbah bo izvoz vrat letos kar za 100 odstotkov večji v primerjavi s lanskim letom. Na tuje, predvsem v Zahodno Nemčijo, bodo izvozili kar 70.000 vratnih kril. V izvoz bodo šli tudi novi izdelki Jelovice — montažne kletne police ter zlozljive vikend ali delovne mize. Za te izdelke je dovolj zanimanja, vendar so cene izredno nizke in komaj pokrivajo lastno ceno izdelka.

Novosti iz knjižnice

JURCA, B.: Anča Pomaranča.

Pisateljica v 22 zgodbicah opisuje živahno deklico, okrog katere se suče vse, sama pa gleda na ljudi in svet okrog sebe popolnoma drugače.

HUGO, V.: Notredamski zvonar.

Pisatelj pomemben prozni tekst z vernim prikazom mračnih razmer 15. stoletja v Parizu; takšne so tudi osebe v romanu.

JERIHA, V.: Začelo se je v Dunkerquu.

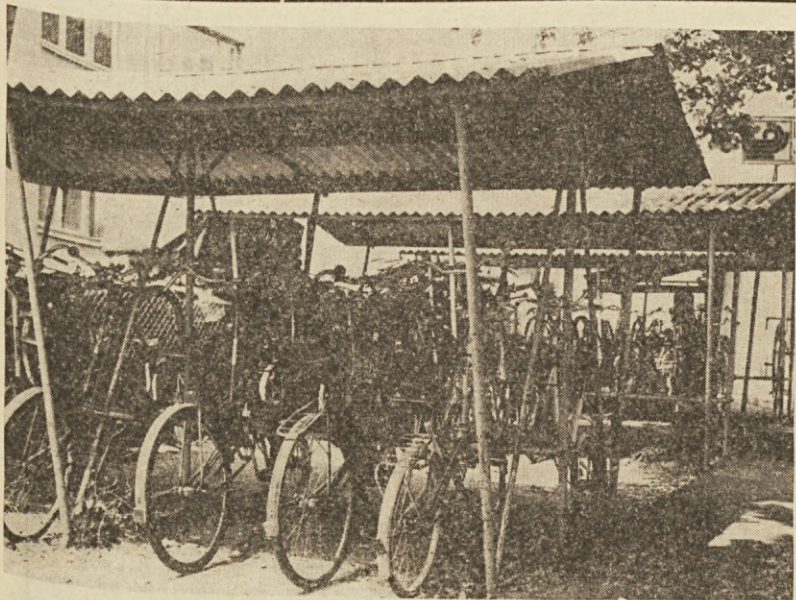
Pisatelj opisuje skupino naših španskih borcev, ki so prostovoljno stopili v francosko armado, doživeli prvi poraz in prišli v vojno ujetništvo.

PETELIN, V.: Gradnikova brigada.

Monografija o eni izmed prvih slovenskih partizanskih brigad, ki je delovala v posebnih okoliščinah.

KOLMANIČ, K.: Sanje o zlatih gumbih.

Mladinska povest o najstnikih v vojnem času, postavljena v šolske klopi.

Se pred časom smo se režali, da je to sicer pokrita, a nerentabilna naložba. Zdaj je kolesarnica vedno polna.

Enotno zavarovanje za vse občane

Skupščina SR Slovenije je 11. maja letos sprejela osnutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je bil poprej posredovan v javno razpravo. Tako je izvršni svet skupščine SR Slovenije 26. maja 1983 določil predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in sicer na podlagi sprejetega osnutka ter pripomb in predlogov za spremembe oziroma dopolnitve v javni razpravi in v razpravah v pristojnih telesih skupščine ter družbenopolitičnih organizacij.

Med javno razpravo so bile posredovane številne pripombe in predlogi, pogosto tudi nasprotujoči si zaradi različnih interesov. V predlog zakona so vključene tiste pripombe oziroma predlogi, ki pomenijo izpopolnitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja in sodijo v zakonsko urejanje. Večji del pripomb oziroma predlogov pa sodi v samoupravno urejanje in bodo tako upoštevani pri pripravi samoupravnih splošnih aktov skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Pri pripravi predloga zakona niso bili upoštevani predlogi, ki pomenijo dodatno širitev pravic in s tem potrebo po dodatnih finančnih sredstvih, ker jih zaradi uskladitve obsega pravic s stvarnimi materialnimi možnostmi celotnega združenega dela ni bilo mogoče upoštevati.

Pričujoči sestavek je bil napisan že pred dobrima dvema mesecema in je bil medtem zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju že sprejet. Ker pa bo stopil v veljavo šele 1. januarja 1984. leta, je še vedno aktualen.

V splošnih določilih predloga zakona niso povzete določbe novega zveznega zakona, ker je takšno povzemanje odveč zaradi možnosti za neposredno uporabo tega zakona. Glede na to, da so splošne določbe vsebinska osnova celotnega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, je kot odvečno odpadlo naštevaje predpisov, ki urejajo to področje. V določbi 1. člena pa je posebej poudarjeno enotno pokojninsko in invalidsko zavarovanje delav-

cev v združenem delu in drugih delovnih ljudeh. Z novim zakonom pa se prvič urejata in zagotavljata pokojninsko in invalidsko zavarovanje vseh kmetov v Sloveniji.

V določbah o zavarovancih je predvideno, da so poleg oseb, obvezno zavarovanih po zveznem zakonu, zavarovanci tudi osebe, ki se zavarujejo po določbah republiškega zakona. V predlogu je v 14. členu vnešena novost, da so osebe, ki prejemajo denarno nadomestilo v skladu s predpisi o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, zavarovane za čas prejetja takega nadomestila, vendar največ za eno leto. V teh primerih je plačnik prispevkov pristojna skupnost za zaposlovanje.

Glede oseb, ki opravljajo samostojno gospodarsko ali poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic, je ne glede na članstvo v poklicni strokovni organizaciji predvidena celovita vključitev v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Predvideno obvezno zavarovanje vrhunskih športnikov je le dopolnjeno, saj je pogoj za njihovo zavarovanje njihovo članstvo v telesnokulturni organizaciji v SR Sloveniji.

Novost v predlogu zakona glede pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov je v tem, da je dano pooblastilo skupnosti, ki določi način ugotavljanja lastnosti zavarovanca, način prijavitelja v zavarovanje, način plačevanja prispevkov ter zavezanca za prispevek. V predlogu zakona je določeno obvezno zavarovanje kmetov in članov njihovih gospodarstev, če opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini oziroma glavni poklic.

Predlog zakona upošteva, naj se prevzemniku kmetije, ki je zavarovan na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti kot edinega ali glavnega poklica, šteje v pokojninsko dobo obdobje od uvedbe starostnega zavarovanja kmetov, čeprav ni bil zavarovanec starostnega zavarovanja kmetov.

Se ena novost je, in sicer izenačitev kmetov-borcev NOV pred 9. septembrom 1943 oziroma do 13. oktobra 1943, ki so že uveljavili pravico do kmečke starostne pokojnine po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, z individualnimi kmeti in tistimi združenimi, ki se bodo zavarovali od osnove, ki je nižja od zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo po novem republiškem zakonu v višini zneska z jamčene borčevske pokojnine.

Glede limitiranja najvišjih pokojnin je določeno, da skupnost vsako leto določi znesek najvišje

pokojninske osnove, vendar najvišja pokojninska osnova ne more presežati 3,5-kratnega povprečnega nominalnega osebnega dohodka vseh delavcev, zaposlenih v SR Sloveniji v preteklem letu.

O predčasni pokojnini je zapisano, da odstotek zmanjšanja pokojnine določi skupnost s samoupravnim splošnim aktom, in sicer tako, da dobi pri enaki starosti višjo pokojnino zavarovanec z daljšo pokojninsko dobo. Pravice do predčasne pokojnine ne morejo uveljaviti osebe, ki opravljajo samostojne dejavnosti, združeni in individualni kmetje.

O usklajevanju pokojnin je predvideno, da povprečno povečanje pokojnin v posameznem koledarskem letu, potem ko bo izpeljan sistem sprotnega usklajevanja, doseže največ 90 odstotkov nominalnih osebnih dohodkov vseh delavcev, zaposlenih v Sloveniji v tekočem letu.

V določbah o pravicah na podlagi individualnosti je predvideno razvrščanje invalidov v tri kategorije. Pri tem je upoštevana

nova opredelitev invalidnosti, po kateri se ta ne ocenjuje le za dela oziroma naloge, ki jih je delavec opravljal neposredno pred nastankom invalidnosti, temveč za vsa tista dela oziroma naloge, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti.

Skupnost je dolžna spremljati invalidizacijo in v primerih nadpovprečne invalidizacije predlagati ukrepe za zniževanje in odpravo vzrokov. Tako ima možnost določati tudi diferencirane prispevne stopnje, odvisno od števila delovnih invalidov v posameznih dejavnostih in od uspešnosti izvajanja preventivnih ukrepov.

Delavcem, pri katerih je podana neposredna nevarnost za invalidnost, je poleg pravice do razporeditve na druga ustrezna dela oziroma naloge zagotovljena tudi pravica do prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije, če je ta potrebna za razporeditev nad ruga ustrezna dela oziroma naloge.

(Nadaljevanje na 7. strani)

MAGDA STRAŽIŠAR MAGDUŠKA

OBSOJENCI ZIBELKE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Stari Ozimnik in njegova snaha sta se v boju za bič valjala po tleh sredi dvorišča. Stari je grčal: »Ubogala me boš, Luca! Ubogala zlepa ali zgrda!«

Lucija pa je vedela, kaj bi sledilo, če popusti. Zato mora zdržati! Zdržati za vsako ceno!

Rešila sta jo dobro merjen udarec in krik jeznega Mirenčka. Izpulil je bil sekuro iz tnala in s toporiščem mahnil po Ozimnikovi desnici, ki je v trenutku popustila bič. Mirenček pa si je kar ob hlače obrisal okrvavljeno roko, ker je ob zamahu držal za rezilo...

Z Mirenčkovo pomočjo se je dvignila in zrvnala. Na obrazu, rokah in nogah je imela krvave praske in podplutbe, a v očeh ji je sijal žar zmage, ko je odnesla bič na voz in odločno rekla: »Šli bomo z vsemi otroci po Žirovca in Mateja.«

Brž je natočila v škap mrzlo vodo in se hitela umivati. S Fedelakovo mamo in Marjanco so prišli vsi trije Ozimnikovi otroci in se zastrmeli v golo dedovo glavo.

»Ravno prav sta prišli, sosedi, da mi bosta pomagali preobleči otroke! Lepo prosim, ker bomo šli v trg!« ju je zaprosila Lucija.

Stari pa je sedel na tleh in si otipaval bolečo desnico. Upam, da ni zlomljena, je pomislil v sebi, ko je z očmi iskal po dvorišču. Ta čas pa se je Mirenček že »obcama!« (umiril) in z nogo frčnil klobuk proti nje: »Le poberi si ga, ker vem, da te zebe v bučo! Meni pa takoj odgovori, kje je Žirovc!« je odločno velel.

»I, saj ne vem, kam se je potepel. Morda še popiva pri Kaprolu. Samo naši konji so bili na dvorišču, pa sem pognal, ker se mi je mudilo domov,« se je sprenevedal stari. Poveznil si je klobuk na glavo, ki se je spet ustavljal na ušesih in srdito zanergal: »Le kateri vrag je tebe prinesel, Pavle, da si mi skoraj zlomil roko? Pa še Luci si dal potuho, da me ne bo hotela ubogati!«

V Mirenčku se je že spet porajala jeza, da je zagrmel: »Še dobro, da sem pravočasno prišel! Videl sem te, kako spoštuješ in ravnaš z nosečo snaho. Nekako slutil sem, da res nisi koristen, ker je vse zbežalo od tebe, a nisem mogel verjeti, da si taka zver. Zdaj razumem tudi Mateja, ki je pri domobranci poskusil samomor... Semkaj sem prišel le po svojo tablico... Za naprej pa bo treba nekaj storiti s teboj, da ne

boš rinil z glavo skozi zid, kjer je...«

Prekinil ga je preplašeni rezget njegovega žrebca, da mu je odhitel na pomoč. Žival se je ustrašila vojaškega vozila, ki je priropotalo pred Ozimnikovo dvorišče. V sivozelenem vojaškem vozilu, ki ga je šofiral nemški vojak, je na zadnjem sedežu med narednikom Lukičem in domobrancem udobno sedel Žirovc.

Na dvorišču se je vozilo ustavilo, žrebec se je pomiril, a Mirenček — prestrašil. Šofer in domobranec poleg njega sta obsedela v vozu. Narednik in drugi vojak pa sta previdno in pazljivo pomagala Žirovcu izstopiti in mu nesla še berglje, ko sta ga mimo osulepa Ozimnika skoraj napol nesla v dom.

Lukič se je nameraval takoj vrniti, kot je obljubil Nemcem, ki so mu posodili vozilo in šoferja. Toda otroci so v svoji nenadejani sreči obkolili Žirovca, ga objemali in ljubkovali, da ni mogel priti do besede. Lukič je privoščil gospodinji spodbuden smehljaj in se kar med otroci rokoval z invalidom: »Hvala, gospod Žirovc, ker ste bili danes Mateju boljši zdravnik kot kdorkoli. Ko vas bomo spet povabili, bomo tudi poskrbeli za nemoteno potovanje.« Od vrat je še vsem salutiral in odšel. Zunaj pa je tresočemu se Ozimniku namenil le dolg, prezirljivo zaničujoč pogled in odkorakal proti izhodu. Ustavil se je pri Mirenčku, ki je še vedno trepetal ob svojem žrebcu. Ostro je vprašal: »Kdo ste vi in kaj počnete tukaj?«

»M-mlinar Pavle Kosec iz Dolge vasi sem, gospod. Z žrebcom sem prišel po farovško žito, ki ga je Ozimnik privlekel semkaj,« je prisobno odgovoril Mirenček.

»V redu, gospod Kosec. Zdaj vse razumem. Pa še po svojo tablico ste prišli, s katero ste modro poslali Žirovca v trg. Hvala, gospod Kosec,« mu je stisnil desnico in salutiral.

Jeep se je že vključil za povratek, naložil narednika in odropotal svojo pot.

*

Prihod vojaškega vozila je starega dvignil, da se je opotekel do hiše, se prislonil k steni in čakal, da se vrne Mirenček po tablico. Še toliko stvari mora urediti z njim! Toda narednikov prezir mu je ohromil voljo in pogum, da se je opotekel v svojo sobo. Zavest poraženca ga je vrgla v posteljo, da niti vrat ni zaklenil. A tega, da je dokončno obsojen na samoto in izločen iz družine, si še ni hotel priznati.

Medtem je Lucija pripravljala pogrinjek v jedilnici, ko sta obe sosedji odšli pomagat Mirenčku, da je svoj voz zapeljal na dvorišče. Izpregli so vse tri konje, jih privezali k jaslim in jim dali jesti. Preložili so vreče na Mirenčkov voz in v miru premenjali tudi tablico.

V sveže preoblečena Lucija z belim predpasnikom je povabila sosedo in Mirenčka v dom. Marjanci pa je naročila, naj povabi še svojega deda, brata in sestro. »Ju-hu-hu!« sta pridvela Peter in Pavlica, vedoč, da bodo imeli otroci spet svoj praznik. Vsi drugi pa so posedli v jedilnici kot složna družina.

Kljub petlitrski pletenki »taboljšega«, ki je bila Kaprolovo darilo »našemu Viktorju«, je bil Žirovc resen in redkobeseden, kot da je vso dobro voljo pozabil pri obrezovalcih Mirenčkove repe. O Mateju je povedal le to, da bo za sedaj še ostal v trgu, kjer mu je dobro. Potlej pa je posmrknil, si obrisal nos z robcem in začel govoriti o Kaprolovih naročilih.

Terenci v trgu popolnoma soglašajo z Mirenčkovim predlogom, da bi s skupnimi močmi zgradili pri Fedelaku poleg hleva tudi senik. Med tržani so zbrali zadosti žebljev in vsega drugega potrebnega železja. Za prevoz imajo pripravljenih tudi okrog 1200 kosov strešne opeke. Ostalo streho naj bi za prvo silo na-

krili kar z deskami. Narednik in župnik sta tudi že odobrila prevoz do Mirenčka.

Žirovcu se je ustavila beseda, ker mu je misel spet potonila v bolečo notranjost. Mučili pa so ga tudi radovedni pogledi prisotnih, ker so vedeli, da jim je nekaj prikrl. Lucija mu je položila roko na ramo: »Stric Žirovc, kaj vam je naročil Matej? Ali bi nas rad videl? Naj pridem z otroki k njemu?«

Odkrehal se je in pogoltnil slino: kaj naj reče siroti nesrečni? Resnica je pretežka za močno, zdravo ženo. Toda ona je drobna in visoko noseča... Useknil se je in trudoma izrekel: »Videl sem ga... in poslušal me je... Govoriti pa se je odvadil... Le tu in tam je zinil besede, dve... Hudoval se je celo name, ker rinem v nesrečo, ko sem prišel k njemu... Ne. Nič, prav nič ni naročil...«

Potegnil si je klobuk na oči, pograbil berglje, vstal in molče odšel... Še celo vino je pozabil izpiti! Žirovc? Da, Žirovc!

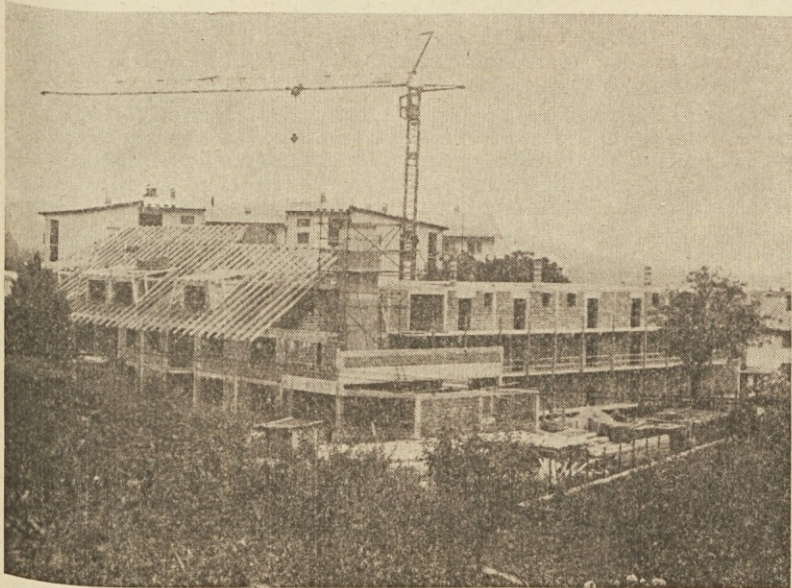
Vsi so molče zrlji za njim. Stari Fedelak in Mirenček sta v očeh skrivala isto misel. Mirenček je blede, Fedelak pa zaihtel: »O, Matej...!«

Le Marjanca je imela Žirovca do bro pogruntanega. Rekla je: »Nekaj takega je doživel, da bo samo konjem lahko povedal. Tudi takrat, ko se je vrnil iz bolnišnice, jim je izjokal svojo invalidnost.«

Počasi, zlog za zlogom je izpovedala svojo misel in dvom tudi Lucija: »Če... če ne bi tisti... tisti narednik izjavil ob slovesu tako lepe zahvale Žirovcu, bi... da, pomislila bi, da... našega... Mateja ni več... O... o zdravniku je govoril, a stric... stric ni rekel, da bi bil naš Matej... bolan...«

Morda je bilo takrat prvič v Žirovcem življenju, da sta njegov kisl obraz in žalostni odhod razbila veselo družbo.

(Se bo nadaljevalo)

Naš fotograf spremlja gradnjo doma upokojevcev v Cerknici

Tekmovanja za športno značko

Tekmovanje za športno značko vsebuje vzgojno-izobraževalne, zdravstvene in športno-tekmovalne naloge.

Program je sestavljen tako, da redna in sistematična vadba izbranih zvrsti zagotavlja:

— ustrezen razvoj telesne zmogljivosti,

— usmerjanje v zdravo življenje in redno ukvarjanje s športom,

— ohranjanje in krepitev zdravja,

— osvojitve najprimernejših gibalnih navad, ki so potrebne za športno-rekreativno delovanje v mladosti in kasneje v starosti.

To tekmovanje je bilo v vseh šolah v občini. Edina izjema so Bločani. Kaj je temu vzrok, bo potrebno še ugotoviti.

Vsem, ki so tekmovali, je organizator priskrbel tekmovalne knjižice, priročnike in na koncu leta tudi diplome z značkami občinske zveze telesnokulturnih organizacij iz sredstev za množičnost v telesni kulturi. Tako so

tekmovalci prispevali samo svoje športne zmogljivosti.

Letos so sodelovali tudi vsi otroci male šole v cerkniškem vrtcu, med njimi tudi tisti, ki niso redno vpisani. Uspeh je bil izjemno dober, saj je bronasto značko za predšolske otroke osvojilo kar 150 otrok. Za tak uspeh so zaslužne vse vzgojiteljice v mali šoli.

Tudi šola v Begunjah, kjer se učijo otroci od prvega do četrtega razreda, je dosegla lep tekmovalni uspeh s 16 srebrnimi in 12 zlatimi značkami. Pohvala gre tudi tovarišicam, ki resno sodelujejo v tekmovanju za športno značko.

Podeljene so bile tudi značke za višjo stopnjo od 5. do 8. razreda na šolah v Starem trgu in v Cerknici. Na tej stopnji je zahtevnost posameznih elementov kar precejšnja.

Jeseni, ko se bo pričelo novo šolsko leto, bomo s tekmovanji za športno značko spet nadaljevali.

J. Zakrajšek

Enotno zavarovanje za vse občane

(Nadaljevanje s 6. strani)

V določbah o pogojih za pridobitev in odmero družinske pokojnine je postavljena rešitev, ki predstavlja približevanje let starosti vdove in vdovca ter staršev kot pogoja za pridobitev pravice do družinske pokojnine.

Glede uživanja in izgube pravic je določeno, da se uživalcu predčasne pokojnine čas ponovnega zavarovanja ne šteje za odstotno povečanje že uveljavljene predčasne pokojnine in za novo odmero predčasne pokojnine. Denarna nadomestila v zvezi s pravico do prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije ter pravico do ustrezne zaposlitve se izplačujejo ne le od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve, temveč tudi za šest mesecev nazaj, vendar največ od dneva pridobitve pravice.

V poglavju o pokojninski dobi je nova določba, ki omogoča, da se zavarovancem v zavarovalno dobo vštevata tudi čas opravljanja

del pri sečnji, obdelavi in spravi lu lesa od 15. maja 1945 do 31. decembra 1972. Pogoja za to, da se bo ta čas štel v zavarovalno dobo, pa sta v tem, da je bilo z gozdno organizacijo sklenjeno delovno razmerje in da bodo plačani prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in sicer pog pogoji in v obsegu, ki jih bo določila skupnost.

Dano je tudi pooblastilo skupnosti, da dela oziroma naloge, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem, postopek za njihovo določanje, stopnjo povečanja zavarovalne dobe za ta dela oziroma naloge ter obseg ustreznega znižanja starostne meje, uredi s samoupravnim splošnim aktom.

V tem sestavku sem poskušal prikazati le glavne spremembe, ki so na podlagi javne razprave o osnutku vnešene v predlog zakona, ki naj bi ga začeli uporabljati s 1. januarjem 1984. leta.

A. Perčič

Klic nepotvorjene narave

Taborniška organizacija pri nas najbolj celovito in programsko organizirano vzgaja mladi rod za življenje v naravi in z naravo. Človek ji je vse bolj odtujen, zato vrednost takšne organizacije nedvomno raste, saj poskuša ohranjati človeka kot najspodobnejše živo bitje, ki naravo najbolj pozna in obvlada, ne pa kot mehanizem, ki postane ob odsotnosti ali okvari te ali druge civilizacijske energije ali aparata tudi sam »pokvarjen«, nemočen in nesposoben preživetja.

V Cerknici taborništvo že nekaj let cvete, pa komajda vemo za to. »Krivi« so taborniki sami, ker svojega dela ne obešajo na veliki zvon, ker navsezadnje tudi propagando za svojo dejavnost in za uspehe prepuščajo naravi in njenim počasnim zakonitostim. Po eni strani je to prav, saj je to predvsem ljubiteljska organizacija, po drugi pa tudi ne, saj bi morala družba spoznati v taborništvu svoje pomembne interese in ga v njegovih prizadevanjih moralno in gmotno podpirati.

Kdor živi s taborniki teden ali dva, spi z njimi pod šotorkami, ki držijo dež ali pa tudi ne, je z njimi isto mineštro, ki jo je sam pomagal skuhati, stiska zobe z njimi na pohodu ob pomanjkanju hrane in vode, poje z njimi ob stražnem in tabornem ognju, samotno deli skromne krompirčke, pečene na straži od polnoči do dveh ali od dveh do štirih z zaspanim tovarišem in vsak dan doživlja slovesnost dviganja in spuščanja državne in taborniške

zastave — ta zna ceniti vrednote, ki se neopazno in nevsiljivo selijo v mladega človeka, vrednote, ki postajajo in ostajajo del njegove osebnosti za zmeraj in v vsakih razmerah.

Kdor ni nikoli občutil polnega taborniškega življenja, pač ne more vedeti, koliko vsega se taborniki naučijo v skromnih dveh tednih skupnega življenja. V prvih dveh, treh dneh postanejo vsi ena sama velika družina. Ni pomembno, ali jih je dvajset ali štirikrat več, kolikor je bilo letos nas. Hitro se zve, kdo je mama te družine — lahko jih je tudi več... Ena, ki skrbi, da nisi lačen, druga, ki te obveže, če si se potolkel, in tretja, ki te stisne k sebi, če si sam... Zve se, kdo je v tej družini ata — avtoriteta, ki ga je treba ubogati, ker boš sicer stražil vso noč; zve se, kdo te bo naučil peti najlepše pesmi, kdo brenkati na kitaro, kdo je mojster za ognje in kdo za vozle, kdo zna lepo risati in pisati, kdo ti bo prinesel in odnesel pošto in h komu se je treba obrniti za vrvice ali za žebelj... Sto stvari že prvi in drugi dan. Vsi se poznajo. Vsi smo si dobri in vsi drug drugemu potrebni.

Pa se že začno večšine. Ta bo jutri ves dan samo ob vodi — prestaja glad; ona bo ves dan molčala — lani je dvakrat poskušala, pa zmeraj prezgodaj spregovorila; ta vod gre na bivačiranje — od kosila do kosila bo ostal svojim vodnikom, ki je pri vseh mamah in očetih in ekonomih in starihšinah vendarle edini »bog i batina«, nekje v div-

jini, kjer se bo znašel, kakor bo vedel in znal, spal, kakor si bo postlal, in jedel, kar si bo skuhal; četrti gre v samoto — štiriindvajset ur mora preživeti nekje sredi gozda sam, da poskusi, kakšno je življenje, nasprotno človeškemu mravljišču, da ima čas razmisliti o sebi, o ljudeh in o stvareh...

Ta čas dežurni vod nosi vodo, seka drva za kuhinjo in za taborni ogenj, koplje jame za odpadke in za hladilnik, gre po kruh v trgovino in po solato h kmetu ter lupi krompir in ureja stenčias in počenja še sto stvari. Res, sto stvari, vsak dan od dvanajstih dni drug drugemu podoben po organizaciji, a tako pisan po vsebini. Organizirano, toda sproščeno in v polnem razpoloženju kljub nekoliko muhastemu vremenu.

Vprašajte tabornike: dneve vam bodo lahko pripovedovali dogodivščine, anekdote, vtise; večere vam bodo prepevali na novo naučene pesmi — o kavbojih in njihovih konjih, o kanjonih in prerijah in stepah, o soncu in zvezdah, pa o ljubezni in o delu in borbi in svobodi. O prijateljstvu med ljudmi in o dobri stari domovini, ki je lepa in je naša. Bolj jo bomo poznali, bolj bomo v njej in z njo živeli, bolj jo bomo ljubili.

V prihodnji številki pa nekaj več o neposrednem taborniškem bivanju ob Nadiži — v Podbeli, pa še kakšna slika zraven.

J. Praprotnik

INFORMACIJA O UČINKIH POSEGOV V CERKNIŠKO JEZERO

O jezeru bo še tekla beseda

Znano je, da je skupščina občine Cerknica leta 1967 sprejela sklep, da se je treba lotiti del, ki jih narekuje projekt o stalnejši ojezeritvi Cerkniškega jezera. Sredstva, ki so bila porabljena za izvedbo projekta, so bila dokaj skromna, ustrezen temu pa je tudi uspeh stalnejše ojezeritve. Na eno izmed bistvenih vprašanj pa je ta poseg le odgovoril, in sicer, da se z vodami Cerkniškega jezera da gospodariti, potrebno pa bi bilo vložiti znatno več sredstev, kot jih je bilo za uresničitev projekta o stalnejši ojezeritvi Cerkniškega jezera doslej.

Izvršni svet skupščine občine Cerknica je za julijsko zasedanje skupščine pripravil poročilo o rezultatih in o posledicah stalnejše ojezeritve Cerkniškega jezera. Namen poročila je bil, nepristransko osvetliti vsa vprašanja, ki so bila večkrat postavljena v ospredje, namreč o posledicah, ki bi se pojavile po uresničitvi projekta.

Na stanje v jezeru ter na stanje in nihanje vodne količine vplivajo predvsem obseg, časovni raspored in koncentracija padavin. Da bi to dokazali, smo vzeli podatke za dvajsetletno obdobje na padavinskem območju, ki gravitacijsko pripada Cerkniškemu jezeru. Hidrometeorološki zavod Slovenije zajema na tem območju podatke na štirih postajah, in sicer na postajah Otok, Nova vas, Babno polje in Žilce. Podatke o povprečnih mesečnih padavinah za vseh dvajset let smo posredovali tudi delegatom občinske skupščine, da bi lahko tudi sami po lastnem preudarku ugotavljali stanje.

Iz teh podatkov je moč razbrati, da je sušno obdobje odvisno od časovnega zaporeda padavin. Če je padavin nekoliko več v drugem četrtletju, potem se presihanje zavleče v pozne poletne dni in ker v jesenskih mesecih običajno pade nekaj več dežja, je tudi čas suhega obdobja krajši. Če je obseg padavin v prvem četrtletju manjši in se takšno stanje potegne še v drugo, potem je suho obdobje daljše, dostop na jezerske površine lažji in košnja koristnejša.

Glede na prisotnost »problemov« na področjih ob jezeru smo pričakovali burno razpravo. Te pa ni bilo, kar kaže na dejstvo,

lahko zapornice enostavno zaprejo;

3. pripravljen je tudi projekt za postavitev majhne hidroelektrarne v novem umetnem požiralniku, ki bi nekaj mesecev na leto dajala električno energijo. To je tudi razlog, zakaj niso ugodili zahtevi nekaterih posameznikov, naj bi umetne pregrade porušili.

Znano je tudi, da je v tem času v pripravi študija o koristnosti večnamenske rabe vodà Cerkniškega jezera. Študija bi morala biti končana do srede prihodnjega leta. Dati pa bi morala odgovor o možnostih večnamenske rabe vodà Cerkniškega jezera.

Vodo naj bi uporabljali za energijo, pa tudi za vodno oskrbo širšega slovenskega prostora. Ko bo študija končana, bo o njej tekla tudi širša javna razprava. Študija pa bi morala predvsem odgovoriti, kakšne posledice na okolje bi imela večnamenska akumulacija jezera. Predvsem zato, da bi zaščitili okolje, je ta študija še posebej potrebna.

Razprave o Cerkniškem jezeru bodo torej še potekale, pa bo tvorno vključevanje občanov dobrodošlo in koristno za vse.

T. Kebe

Poleti ob Cerkniškem jezeru

obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

brestov

(Iz številke 71 — 31. avgust 1973)

SOLIDARNOSTNI STANOVANJSKI SKLAD

Decembra 1972. leta je skupščina občine Cerknica ustanovila solidarnostni stanovanjski sklad. Namen sklada je, da bi zagotovili načelo vzajemnosti in solidarnosti, občanom z nižjimi dohodki socialno varnost pri uvajanju ekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu, družbeno pomoč starim ljudem in mladim družinam ter vzajemno reševanje stanovanjskih vprašanj državnih organov, družbenopolitičnih organizacij, šolstva in zdravstva.

ANALIZA POGOJEV ZA USTANOVITEV TOZD V RAZPRAVI

V analizi je skušala skupina, ki jo je pripravljala, prikazati ustavno-pravno utemeljeno smostojnost TOZD ob njihovih istočasnih skupnih interesih s tem, da je sistematično zbrala pristojnosti, to je naloge in pravice, ki se pojavljajo pri poslovanju podjetja kot celote, in jih razdelila na takšne, ki jih TOZD opravljajo same, in na njihove skupne posle.

Tu je treba poudariti, da mora dati v vseh zadevah, ki jih TOZD opravljajo same, soglasje vsaka od njih, če naj jo neki dogovor veže; o zadevah, ki so »očitnejše skupnega pomena«, pa bodo odločali skupni organi, v katerih bodo zastopane vse TOZD s svojimi delegati. Vprašanja, ki so v pristojnosti skupnih organov, ali o njih ne pride do soglasja, bo lahko TOZD reševala povsem samostojno. Pri tem bo seveda treba paziti, da si temeljne organizacije med seboj ne bodo povzročale škode.

VEČ OBRATNIH SREDSTEV. Kaj so nam dale konverzije kratkoročnih kreditov?

V celi vrsti predpisov, ki so izšli v drugi polovici leta 1972 in v začetku letošnjega leta, za boljšo likvidnost gospodarstva in ugodnejše pogoje gospodarjenja, je prav predpis o spremembi (konverziji) dela kratkoročnih kreditov bankam in organizacijam združenega dela v dolgoročne kredite za obratna sredstva pomagal Brestu k znatnemu izboljšanju trajnih virov obratnih sredstev. V zadnjih dveh letih je to že druga konverzija kratkoročnih kreditov.

LETOŠNJA PRODAJA

Sedanja stabilizacijski ukrepi ter zamrzovanje osebnih dohodkov in cen so bistveno vplivali na zmanjšanje kupne moči prebivalstva in s tem seveda na prodajo predvsem tistih proizvodov, ki za življenje niso nujno potrebni. Med takimi proizvodi so tudi pohištvo ter druga večja in dražja oprema za stanovanja. Na slabšo prodajo pohištva so vplivali tudi nekateri interni ukrepi posameznih republik in regij, kjer se tržišča za naše pohištvo umetno zapirajo z ustvarjanjem konzorcijev prodajno-proizvodnih kapacitet lesne industrije. Takšni konzorciji oziroma interesne skupnosti dajejo prednost prodaji pohištva svoje lokalne proizvodnje.

Tudi konkurenca na domačem trgu je vsak dan hujša, predvsem furnirane pohištva, saj tudi drugi proizvajalci vse pogosteje prehajajo na proizvodnjo komponentnega pohištva, ki se med seboj niti po funkciji niti po obliki bistveno ne razlikuje.

NOVE POVEZAVE

Podjetje LIV iz Postojne se je že odločilo, da bo obdelovalo podatke na računalniku na Brestu. Obdelovali bodo podatke celotnega materialnega poslovanja in fakturiranja po programih, ki so izdelani za Brest.

Ker so na Brestovem računalniku še proste zmogljivosti, se skušamo povezati in pritegniti k sodelovanju še podjetji TRANSAVTO iz Postojne in JAVOR iz Pivke.

MESENE MISLI CERKNIŠKEGA POTROŠNIKA

Meščani Cerknice, vsaj ne tisti, ki živimo v visokih gradnjah, nismo posestniki vrtičkov, na katerih bi naše ljube tovarišice lahko dnevno izpolile korenček, peteršiljček, odtrgale kumarico, paradajzek, izruvale čebulico, česenček, odrezale solatko in zeleno glavico ter skuhale na to vižo poceni vitaminsko juho.

Še to se je obdržalo do danes po svetu in tudi na Balkanu: da namreč meščani svoj denar lahko zamenjajo za te dobrine kar v mestu (v trgovinah in na trgu) in jim ni treba po šihitu ali proti koncu tedna šele skakati okrog in si nabirati omenjene zadeve od kmeta do kmeta, od mesarja do mesarja tja po mili domovini.

V občini cerkniški temu ni zmeraj tako. Vrle meščanke morajo od nedelje do nedelje poenotiti svoj program kosila na naslednji menu: goveja župa z nudeljmi, krompir na sto načinov, izmzgana goveja žirovna in solata od polproletariata (na vrtovih le-teh jo je namreč v teh mesecih čez mero, samo da gre prehitro v cvet).

UMETNIŠKA DOŽIVETJA V ZELŠAH

Koncerti so zaorali v koncertno ledino pri nas — in povsem uspeli. Navdušili so poslušalce, ki so zlasti dobro obiskali prvi, drugi in peti koncert. Vsekakor je vokalna, solistična in zborovska umetna in narodna pesem za uvajanje glasbenega življenja bolj primerna, čeprav je tudi instrumentalna glasba v komorni zasedbi in v takem prostoru izbrana in privlačna. Tudi »disciplina« obiskovalcev je bila prav dobra, čeprav so bile ob cerkvi stojnice s pijačo in okrepčili.

Zal smo opazili na koncertih premalo mlajših gostov — naših akademikov, srednješolcev in mladine iz delovnih vrst, ki bi prisluhnili glasbi in bi se ob njej izobraževali in plemenitili.

LETOS ORGANIZIRANA SMUKA

Julija letos ustanovljeni smučarski klub Cerknica je že pričel z delom. Tako so se na nedavni seji upravnega odbora kluba člani dogovorili o izpeljavi posameznih oblik dela na podlagi usmeritev, ki jih je dal ustanovni občni zbor.

Okvirno so se dogovorili za finančni načrt. Dohodke, ki jih delijo na tiste, ustvarjene z lastnim delom, in druge, ki jih pričakujejo od občinske zveze za telesno kulturo Cerknica, so tudi razporedili na prepotrebne in zares samo nujne izdatke za nemoteno delo kluba.

Kmečki praznik na Blokah

Kmečki praznik na Blokah, ali uradnejše povedano, srečanje kmetov in delavcev Mercatorja — Kmetijske zadruge Cerknica — je postalo že tradicionalno, saj je bilo 14. avgusta letos prirejeno že šestič. Prireditve že presega občinske meje, saj pridejo na srečanje tudi obiskovalci iz sosednjih občin, pa celo iz zamejstva. Letos je bila udeležba tekmovalcev, posebno pa obiskovalcev, rekordna, saj je na kmečki praznik prišlo nad 5000 obiskovalcev.

Tudi letos se je prireditve začela s sprevedom konj (v njem je bilo 44 konj in je verjetno k temu prispevala tudi »nagrada«, sa je vsak »konj dobil« od Mercatorja — Kmetijske zadruge Cerknica 50 kilogramov koruznega zrnja) in kmečkih vozov vseh vrst. Na njih so poskušali prikazati že skoraj izumrla kmečka opravila (ZE Žilce). Na čelu spreveda je vzbujala posebno pozornost oslovka vprega, pa tudi Polde s svojo Ciganko in trobojnico v rokah.

Pozdravnemu nagovoru direktorja Kmetijske zadruge Cerknica tovariša Torniča je sledila podelitev diplom najboljšim rejcem plemenske živine na območju naše občine, ki so jih dobili na spomladanskem novosadskem sejmu. Uvodna slovesnost je bila tako končana in pričela sta se tekmovalni in zabavni del programa.

Za uvodno ogrevanje so poskrbeli kosci. Vsi so hoteli biti prvi in zato so se lomile celo kose. Najhitrejši so bili kosci iz zadružne enote Žilce, kot bi hoteli pokazati in dokazati, da je v hribovitem območju kljub mehanizaciji tudi navadna kosa še vedno zelo dobrodošla. Drugi so bili kosci iz Begunj, tretji pa kosci iz Loške doline.

Pokošeno travo so brhke grabljice pograbile in spravile v kopice. Najbolj so se izkazale grabljice iz Cerknice. Za naslednji dve mesti pa je bil hud boj, toda domačinke se niso dale (iz Nove vasi) in so bile tako druge, s tretjim mestom pa so se morale zadovoljiti grabljice iz Loške doline.

Na žetev je čakal tudi oves. Po nekaj uvodnih zapetljajih so začele žeti oziroma kar »kositi« tudi žanjice. Vzpodbujanja je bilo pri tej disciplini največ, kot da bi hoteli še bolj razgibati že ostarele roke (žanjice so bile v povprečju stare nad 60 let), ki so zaradi mehanizacije že opustile tovrstno kmečko opravilo. Najhitrejša je bila Danica Petrovič (ZE Cerknica), druga je bila Angela Hiti (ZE Žilce), tretja pa Ana Hiti (ZE Nova vas).

NAŠI UPOKOJENCI

V maju je odšel v invalidsko upokožitev Franc NELC, rojen 1927. leta v Podgori.

V naši temeljni organizaciji je bil zaposlen že od leta 1956. Delal je na različnih delovnih mestih, pri odvozu žaganega lesa iz žage in na skladišču žaganega lesa, od koder je zaradi boleznih odšel v invalidsko upokožitev.

Delovni kolektiv TOZD žagalnica se mu zahvaljuje za dolgoletno delo in mu želi še veliko zadovoljnih let.

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC

Ureja uredniški odbor: Vojko HARMEL, Viktor JERIČ, Srečo KNAP, Darko LESAR, Božo LEVEC, Matija MIŠIČ, Franc MLAKAR, Danilo MLINAR, Janez OPEKA, Vanda ŠEGA, Marjan ŠIRAJ in Franc TURŠIČ.

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Anton PERČIČ.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

bil komaj trinajstletni Andrej Rok iz Zerovnice s svojima Zorama.

Na koncu je bilo še tekmovanje kolesarjev po progi, ki so jo pretekli konji, in izkazalo se je, da je bila proga veliko bolj primerna za »konjski« kot »kolesarski« kros. Tega tekmovanja so se udeležili veterani iz Ljubljane, ki so tako zasedli vsa tri prva mesta.

V skupni uvrstitvi so zmagali tekmovalci iz zadružne enote Nova vas, ki so osvojili 33 točk, sledila jim je zadružna enota Cerknica z 31 točkami; tretje mesto in doslej najboljšo skupno uvrstitev pa je dosegla zadružna enota Žilce s 25,5 točke. Sledili so Unec, Loška dolina, Grahovo in Begunje.

Tekmovalna zagnanost se je nadaljevala ob točnih mizah, stojnicah (prodajali so tudi pečivo, ki so ga spekle članice aktiva kmečkih žena) in na plesišču.

Spet je bilo dokazano, da je takšna prireditve dobrodošla in potrebna. Mercatorju — Kmetijski zadruzi Cerknica kot organizatorju pa je vse to le vzpodbuda za prihodnje delo pri iskanju novih idej, kako še popestriti takšno srečanje.

R. Klančar

Strelske novice

PRIZNANJE OB DNEVU VSTAJE

Republiški sekretariat za ljudsko obrambo je ob letošnjem dnevu vstaje podelil strelski družini BREST priznanje za prizadevno delo in posebne uspehe pri razvoju in uveljavljanju ljudske obrambe in družbene samozasčite.

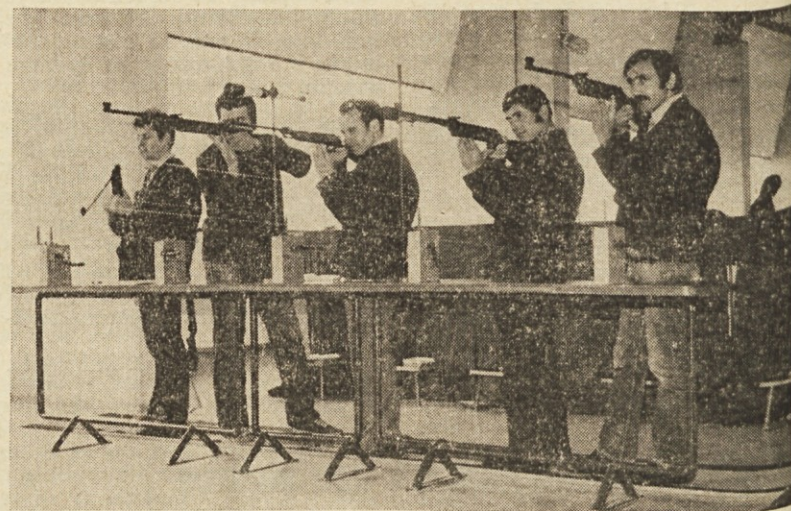
ZIVAHNO OB KONCU POLETJA

Po enomesečnem premoru se bodo strelci in strelke spet znašli na skupnih vajah z malokaliberskim orožjem. Vse kategorije strelcev se bodo z malokalibersko puško pripravljale za tekmovanje za Klanjščkov memorial in pokal strelske zveze Slovenije.

Člani se bodo posebej pripravljali še za nastop na republiškem tekmovanju z malokalibersko pištolo Drulov ter za republiško tekmovanje na »bežečega merjasca«. Ta disciplina se pri nas šele uveljavlja, medtem ko je v svetu že redno v tekmovalnih programih. Posebej pa bodo tudi priprave za nastop na državnem tekmovanju z vojaško puško.

Pionirji in pionirke imajo tudi priprave za kontrolno tekmovanje s standardno zračno puško. Namen teh tekmovanj je sestava republiške reprezentance za tekmovanje ALPE-ADRIA treh dežel — Italije, Avstrije in Slovenije.

F. Mahne

Del članskega moštva SD BREST

Filmi v septembru

9. ob 20.30 — angleška drama STRUP IN MED.
9. ob 20.30 in 4. 9. ob 16.30 — ameriški pustolovski film OPERA-CIJA ZEBRA.
9. ob 20.30 — japonska kriminalka ŠIFRA 82.
9. ob 20.30 — ameriški erotični film SVET SEKSA.
9. ob 16.30 in 20.30 — nemški akcijski film BELI STRUP ZA HONG KONG.
9. ob 20.30 in 11. 9. ob 16.30 — hongkongski karate film HUDIČ UBIJALEC.
9. ob 20.30 in 12. 9. ob 20.30 — ameriški fantastični film PLANET PREKLETIH.
9. ob 20.30 — angleška akcijska drama NE DOTIKAJ SE MOJE LJUBEZNI.
9. ob 20.30 in 18. 9. ob 20.30 — ameriška grozljivka LADJA SMRTI.
9. ob 20.30 in 18. 9. ob 16.30 — hongkongski akcijski film BLISKO-VITA PEST.
9. ob 20.30 — ameriška grozljivka ON VE, DA SI SAMA.
9. ob 20.30 — zahodnonemški vojni film LILY MARLEN.
9. ob 20.30 in 25. 9. ob 16.30 — ameriški western BRONCO BILLY.
9. ob 20.30 — ameriška komedija REŠI SE, KDOR SE MORE.
9. ob 20.30 — hongkongski akcijski film DEVICE SEDMIH MORIJ.
9. ob 16.30 in 20.30 — ameriški western JEZDEC NA STRANPOTI.